Թիւ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 110 — 11/23 ՅՈՒՆԻՍ 1898 — 4 ՍԼՖԷՐ 1316 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

در علیه ده غلطه ده (ماسیس) غزتهسی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ իցէ զրութիւն պէտք է ուղղել
ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵՆՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նուրասուլլիական խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "MASSIS"
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ՄԱՍԻՍ

ՕՐԱԹԵՐԹ
Քաղաքական եւ Ազգային

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Գրշ.
» » » » վեցամսեայ. 70 »
» » » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք.
» » » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոխարէն 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական գրասենեակի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՊԱԿԱՍ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ ՄԷՋ

Այժմ անգամ որ տան մէջ ներկայ գտնուած եմ պակի օրհնութեան հանդէսի մը, մտածած եմ թէ այդ զգեստաւորեալ քահանաները, այդ տիրացուները, այդ եկեղեցական սպասները ու այդ աղօթքները աւելի սրբավայրի մը կը յարմարին քան աշխարհիկ «ոլորներու. Այդ ոսկեայ կիները եւ սպրկիկ հագուած հարսներու այրերը՝ որոնք քիչ առաջ նոյն սրահին մէջ կը պարէին ու քիչ ետքը պիտի երթան ճոխ սեղանի մը շուրջը, նոյն յարկին տակ, գինիի եւ շամպայնի գաւաթներով հարսին ու փեսային մաղթանքներ, եւ իրարու ալ քիչ մը... դարպաս ընել, այդ յաճախ անուրբ պատկերները որոնք պատերը կը զարդարեն, այդ հաճոյքի եւ մեղուութեան մթնոլորտը որ հոն կը տիրէ, տեսակ մը արգելոցութիւն կը թուին ինծի եկեղեցական այդ պարզութեան համար, որուն ամէնէն աւելի կը վայլէ կարծես տաճարին մեծվայելուչ պարզութիւնը: Այդ պարզութիւնը, եկեղեցիին մէջ, աւելի հանդիսաւոր բան մը ունի, և խորանին առջեւ կատարուած հաւատամուութեան ուխտը, որ երկու ճակատագիրներ իրարու կը միացնէ, աւելի վեհաշուք նուիրականութիւն մը, որ պատկառանք կ'ազդէ:

Ասոր համար է որ ճշմարիտ դոհունակութեան զգացում մը ունեցայ, երբ անցած օր ըսին թէ Ս. Պատրիարքը, ներկայ գտնուելու համար պրակի օրհնութեանց, պայման կը դնէ որ պակադրութեան հանդէսը եկեղեցիին մէջ կատարուի:

Եթէ չեմ սխալիր, տան մէջ պակի արարողութիւն կատարելը նորահնար սովորութիւն մըն է մեր մէջ, թերեւս Յոյներէն փոխ առնուած: Դաւառները շատ տեղ մինչեւ հիմայ եկեղեցիին մէջ կը կատարուի պակադրութիւնը, որուն ներկայ կը գտնուի ժողովուրդը, առանց հրաւէրի: Ու շատ ազամ, կը պատահի որ քանի մը պակներ միանգամայն տեղի կ'ունենան, և եկեղեցին կը միանան քանի մը զոյգ հարս ու փեսայ, նոյն ժամուն մէջ կատարելով եկեղեցիին մէջ իրենց կենակցութեան ուխտը: Կ'երեւակայեմ այդ տեսարանին հանդիսաւորութիւնը, որուն՝ համայնքը ներկայ կ'ըլլայ երկիւղած, ու յետոյ, եկեղեցիին օրհնութենէն ետքը, ամէնքը իրենց նախընտրած ղոյգին կը հետեւին իրենց ուխտութեան արտայայտութիւնը շարունակելու:

Նոյնը չէ՞ նաեւ մկրտութեան եւ յուղարկաւորութեան համար: Մեռնողին և մահուան միջեւ կեանքի կարեւորագոյն դէպքին է ամուսնութիւնը, և պէտք է որ հանդիսաւորապէս օրհնուի այն՝ տաճարին մէջ՝ մկրտութեան և յուղարկաւորութեան պէս: Մկրտուող զաւկին տրուած օրհնութեանց և անչնչացած մարմնին վրայ կարդացուած տխուր աղօթքներուն պէս, տաճարին մէջ է որ պէտք է լսուին նաեւ ամուսնութեան երդերը, որոնցմով եկեղեցին կը նուիրագործէ դերազոյն պայմանագրութիւնը կեանքին:

Այսպէս կ'ընեն Եւրոպայի ժողովուրդներէն շատեր, և նոյն իսկ քաղաքային ամուսնութիւնը, որուն կը նախագահէ աշխարհական պաշտօնեայ մը, տեղի կ'ունենայ հանրային շէնքի մը մէջ՝ որուն դուռները բաց են ամէնուն առջեւ, և ուր ուղղակի կրնայ մտնել և ներկայ գտնուիլ արարողութեան:

Պէտք է ուրիշ ընդհանրացնել պակը՝ եկեղեցիին մէջ կատարելու սովորութիւնը: բաւական է որ մեր բարձրաստիճան եկեղեցականները, երբ հրաւիրուին հարսնիքի մը, պահանջեն զայն: բաւական է որ մեր հարուստները առաջին օրինակը տան: Այսպէս տեղի չունենայ՝ նաեւ, փոխանակ կիրակի գիշերուան, երկուշաբթի օր պարզ պակ մը կատարելու սովորութեան ընդհանրացումը:

Դիտողներ կան սակայն թէ ժողովրդեան խռնումը եկեղեցիին մէջ և ծախքերու ծանրութիւնը անանկ անպատեհութիւններ են, որոնք շատերը պիտի հարկադրեն՝ պակի համար՝ միւսը տունը նախընտրել եկեղեցիէն:

Այս անպատեհութեանց բարձումը դիւրին գործ է: Ծախքերու տեսակէտով Պատրիարքարանը կրնայ կարգերու բաժնել պակադրութիւնները ալ, ինչպէս ըրած է նշանախօսութիւնները: կարելի է չափաւոր դումարներ սահմանելամուսնացուները չվարանցնելու համար: Իսկ թաղական խորհուրդները կրնան անանկ միջոցներ ձեռք առնել որով հրաւիրեալներուն արգելք չըլլայ ժողովրդին խռնումը տաճարին մէջ:

Հայ եկեղեցիին այս հնաւանդ սովորութիւնը մեր բարքերուն մէջ նոր է մոցնելու և ընդհանրացնելու համար մեծ ճիգերու պէտք չի կայ ուրեմն:

ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Բժշկական մասնագիտութիւններ.—Մայոսը եւ էֆլէնցէ իբր մասնագիտութիւն.—Ծընդաբերեն եւ խրբէ-Օնիկ ախտին դիւրին դարմանը.—Կոտրած եւ խախտածի մասնագիտութիւն.—Բժշկութեան մէջ յաջողելու միջոցներ.—Բարիզի պատմութիւն մը:

Բարիզի մէջ իր բժշկական ուսումները աւարտելու վրայ եղող երիտասարդ մը մեզի խորհուրդ կը հարցնէ թէ «որ մասնագիտութիւնը ընտրելու է. Պոլսոյ մէջ աւելի բանակ և շահաւէտ է և թէ ինչ կերպով կրնայ յաջողիլ նոր բժիշկ մը, եթէ հոս հաստատուի:

Այս հարցումներուն պատասխան մը տալը շատ դիւրին գործ չէ դանազան նրկատումներով և մանաւանդ հիմայ, բայց կը ներուի մեզ անշուշտ քանի մը դիտողութիւններ ընել և յաջողելու կերպ մը պատմել՝ առ հասարակ նոր գալիք բժիշկներուն. կարելի է համակերպողներ գտնուին, և թէ՛ իրենք և թէ՛ հասարակութիւնը օգուտ քաղեն:

Նախ յայտնենք թէ մասնագիտութեան կարեւորութիւնն ու օգուտը այլ ևս տարակոյս չեն վերցներ, բայց մասնագիտութիւնը էական օգուտ մը ընծայելու համար թէ՛ հիւանդներուն և թէ՛ մասնագէտ բժիշկին, հարկ է որ մասնագէտ չեղող բժիշկներն ալ մասնագէտները գիտնան և մասնագէտին լաւագոյն կերպով ընելիք գործը չատանձնեն. միւս կողմէ կատարեալ մասնագէտ բժիշկներն ալ կարենան իրենց մասնագիտութիւնէն դուրս եկած հիւանդութիւններուն խնամք տալը մեծ ի՛նչ: Այս պայմաններուն մէջ՝ բարին բուն նշանակութեամբ մասնագէտ մը քանի մը տարիներ ոտան սեղմելով, համբերելով, դիմանալով կրնայ յաջողութիւն գտնել, եթէ մանաւանդ տեսական տագնապները վերնան և օտարամոլ ձգտումներն ալ նուազին:

Բանակ մասնագիտութիւններուն գալով՝ դատ երեւոյթին շատ չմնաց և ամէնքն ալ բանուած են: Մայոսը և էֆլէնցէին շատ բանակ հիւանդութիւններ կին թէ և ոչ-բժիշկ մասնագէտներուն ձեռքը, բայց վերջերս քաղաքակրթութեան յառաջդիմութեան շնորհիւ, Մայոսը և էֆլէնցէի վկայեալ բժիշկ մասնագէտներ ալ ունեցանք: Բացը մնացած կան հիմայ պրբրէվէն և խրբէն. ուստի լաւ կ'ընեն բարեկան ուսումնասիրողները, եթէ իրենցմէ մէկը քիչ մը ժամանակ այս դասընթացքներուն հետեւի և վերջինիս երկու մասնագիտութեամբ օժտուած գայ հաստատուիլ հոս:

Օձիկ (Erysipèle, էրլիզիպէլ) ըսուած հիւանդութիւնը սորվելու համար հարկ չի կայ որ Բարիզի հայ ուսանողները ժամանեն ըլլան. այդ հիւանդութիւնը ոչ-բժիշկները կը դարմանեն հոս աղօթքով: Տեղւոյն բժիշկները շատ խղճամիտ կը նըկատուին և ուղղամտութեան համբաւ մըն ալ կը շահին, եթէ ըսեն թէ հիւանդութիւնը օձիկ է և իրենց գործը չի գայ դարմանելը...: Եթէ բժիշկին մէկը օձիկը ճանչնալով հանդերձ, հիւանդը ձեռքէ չհանելու համար օձիկ չէ ըսելով դարմանէ և հիւանդը բուժէ, իր համբաւին համար լաւ գործ մը կատարած չ'ըլլար, որովհետեւ եթէ օձիկ ըլլալը իմացուի, դիտողութիւն կը լսի թէ՝ աղօթքով անշուշտ հիւանդը աւելի շատ պիտի աղէկնար և համեմատարար շատ ալ քիչ ծախքով:

* * *

Աւելորդ է նոյնպէս կոտրածները (fractures) և խախտածները (luxations) դարմանելու համար ի գործ դրուած հանճարեղ մեթոտները, այլազան գործիքները, դանազան տեսակ պատանները ուսումնասիրել. վերաբուժական այդ մասնագիտութիւններն ալ այս տեղ ոչ-բժիշկ արհեստաւորներու ձեռքն են և հետեւաբար պարապ յոդնութիւն մը կը ստանձնեն բժշկական ուսանողները այդ կարեւոր մասնագիտութիւնը կոտարելագործելով. Ուշով բժիշկներ իրենց ուսանողական շրջանին մէջ կոտրած և խախտածները ուսումնասիրելու համար ժամանակ վատնած են, բայց յետոյ բժիշկ եղած ատենին առիթներ չունենալով այդ կարգի հիւանդներ խնամելու, վերաբուժութիւն ընելով հանդերձ, այդ ճիւղը մէկդի թողած են և ասոնցմէ մը այդ մասին իրենց վարժութիւնն ալ կորուած:

Կոտրածներու և խախտածներու դարմանումը վերաբուժական կարեւոր ճիւղ մըն է, բայց քանի որ հասարակութիւնը միշտ գերբրգէի արհեստաւորներուն կը դիմէ, եթէ դանդաղօրէն գերբրգէիներու գաւակները Եւրոպայի մէջ բժշկութիւն ուսանին և իրենց հօր փորձական (empirique) կերպով գիտցած արհեստը գիտական պէս ալ կատարելագործեն՝ շատ կրնան յաջողիլ: Պէտք չէ սակայն որ կ. Պոլիս դարձած ժամանակ ինքզինքն բժիշկ հռչակեն և իրենց վկայականը ցոյց տան, այլ կը բաւէ որ ըսուի թէ կոտրած և խախտած դարմանող այս ինչին որդին՝ այս ինչ տեղը հաստատուած է և հօրը արհեստն ի գործադրէ: Հաստատութիւնը արհեստին ժառանգականութեան աւելի դիւրաւ կը հաւատայ, քան թէ ախտերու ժառանգականութեան. հետեւաբար գերբրգէիին տան իբր գերբրգէի դիւրաւ կը ճանչցուի և անոր բժշկական վկայականին պէտք չունի, մինչդեռ առանց ախտերու ժառանգականութիւնը փնտռելու՝ ամուսնութիւններ կը կատարէ անոգ, անուշադիր: Մեր ցոյց տուած եղանակովը թէ՛ գերբրգէիին որդին գիտակցաբար կը գործէ, համբաւ ու դրամ կը շահի և թէ՛ ժողովուրդն ալ իրական օգուտներ կը քաղէ գիտական գերբրգէիութենէ:

Այս տարիս յիշենք նաեւ մասնագիտութիւն մը՝ որ բժշկական վկայականի պէտք չունի թէեւ, բայց բժշկական և վերաբուժական ծանօթութեանց կը կարօտի, այն է մանուկներու և չափահաներու մարմնին տձեւութիւնները դարմանելու և գործիքներով ուղղելու մասնագիտութիւնը՝ որուն ուղղանկիւթիւն (orthopédie) անունը կը տրուի և մեր մէջ կը պակսի:

* * *

Բժշկութեան մէջ յաջողելու համար սակայն հնարամիտ եղանակ մը կրնայ ըլլալ այսու հետեւ յետոյ տայգ իրողութիւնը, որ վերջերս Ֆրանսայի մէջ տեղի ունեցած է: Այս պատմութիւնը հոս յիշատակելով, Բարիզեան և այլ ուսումնարան բժիշկներու խորին ուշադրութեանը կը յանձնենք: Գործադրուած եղանակը իր կրկնակի օգուտները կրնայ ունենալ և հիւանդները մասամբ մը կ'ազատին զարմանելի ձեւերէն, իրենց գտած նախապաշարումները պահելով հանդերձ...:

Մարդուն մէկը Ֆրանսայի քաղաքներէն մէկուն մէջ բնակութիւն կը հաստատէ և համեստ երեւոյթով հաստատուի մը կենցաղը կը վարէ՝ այսինքն օրուան մեծ մասը բանուկ սրճարանները, իրիկուան դէմ շրջագայութեան վայրերը և գիշերներն ալ երեկոյթները յաճախել կը սկսի: Իր բարեկամներուն թիւը երթալով կ'աւելնայ և ուրիշներ չեն պակսիր իրենց տաղտալով մարդկութեան այլ և այլ գանգատներուն ունկնդրելու. որը իր գործերուն անպաղութիւնէն, որը իր ընտանեկան գժտութիւններէն և կարեւոր մասը՝ ալ իր կամ իր զաւակներուն կամ ազգականներուն հիւանդութիւններէն կը գանգատի: Գանգատողը առաջինը կ'ըլլայ ըսելու որ գործադրուած բժշկական դարմանները օգուտ մը չեն բերած և պարզապէս բժիշկներուն այցելութիւնները բազմապատկած և դեղագործներուն հաշուեցուցակը գերցուցած են: Հաստատուն ալ ամէն կերպով համամիտ կ'ըլլայ գանգատողին, կ'ըսէ թէ բժիշկները բան մը չեն կրնար հիւանդութիւններէն, հիւանդութիւնները աւելի երկնցնել կը նային, քան թէ բժշկել. կ'աւելցնէ թէ քանի՛ բժիշկներուն թիւը կը շատնայ, հիւանդութիւններն ալ կը շատնան. ուստի հիւանդութիւնները բառնալու համար պէտք է բժիշկներուն թիւը քիչցնելու ճարը նայիլ:

Եզրակացութիւնը այն կ'ըլլայ որ հաստատուն կարեկցաբար իր անձնական փորձառութեանը վրայ հիմնուելով և բուժման օրինակներ մէջ բերելով՝ տնական քանի մը անվնաս դեղեր կառաջարկէ և կամ աւելի ճիշդը, մարդասիրաբար ինքը կը պատրաստէ և դեղին միայն գինը առնելով՝ հիւանդները կը դարմանէ: Հիւանդներուն մէջ ազկցողներ ալ կը գտնուին, շաղկցողներ ալ, բայց կարեւոր կէտը այն է որ մարդը քաղքին մէջ համբաւ մը ունենալ կը սկսի իբր փորձական բժիշկ, գործը լաւ մը կարգին կը դնէ և դրամ շահիլ կը սկսի:

Դիմադրաբար այս աշխարհիս մէջ անխառն երջանկութիւն չկենալով, քանի համբաւը կը մեծնայ՝ թշնամիներ կը սկսին ունենալ և բնականաբար իր առաջին թշնամիները կ'ըլլան վկայեալ բժիշկները և դեղագործները, որոնք լաւ աչքով չեն կրնար նայիլ մարդու մը որ իրենց հացը կը յափշտակէ. բայց այս մարդուն համբաւը մինչեւ ոստիկանութեան ականջը արձագանգ կը գտնէ և կը հրաւիրուի համար տալու՝ առանց արտօնութեան բժշկութիւն ընելուն համար: Մարդը առանձին տեսակցութիւն մը կը խնդրէ ոստիկանութեան տեսուչէն և խորհրդաւոր կը յայտնէ թէ ինքը փորձական բժիշկ կամ լաբորատորիա մը չէ՛, այլ Բարիզի Ֆաքիւլթէին վկայուած բժիշկ, վերաբուժ և մանկաբարձ մըն է. ցոյց կու տայ իր բժշկական վկայականը՝ ամէն կերպով վաւերական՝ և կը պատմէ թէ բժիշկ եղած ժամանակ օրինաւոր կերպով կը հաստատուի քաղքի մը մէջ, իր միջոցներուն ներածին չափ փայլուն գրասենեակ մը կը յարդարէ, գրասենեակին մէջ աչքի զարնող տեղ մը վկայականը կը դնէ՝ ոսկեզօծ շրջանակի մը մէջ առնուած, վկայականին մէկ կողմը դպրոցներու և գիտութիւններու նախապատիճառուոյն (bachelier ès lettres et ès sciences) և միւս կողմն ալ գիտութիւններու երկատիճառուոյն (licencié ès sciences) վկայականները կը կախէ. փառակազմ գիրքերով ճոխ մատենադարան մը, մեծանուն վարպետներու կենդանագիր պատկերներ, նոր և փայլուն գործիքներ, հիւանդները գնելու համար մեքենական թիկնաթոռ մը և ուրիշ բժշկական առարկաներ՝ վայելուչ երեւոյթ մը կուտ տան գրասենեակին:

Ամէնայն խղճահարութեամբ և ընդունուած վարքի սովորութիւններուն համեմատ՝ նոր սկսող բժիշկի կենցաղ մը վարել կը սկսի. թէեւ հիւանդ չունի տակաւին, բայց ինքզինքը առաջին օրէն զբաղուած ցոյց կու տայ՝ մտադրեալ արագ արագ կը քալէ և հազիւ ժամանակ ունի ծանօթներու հետ մէկ երկու խօսք փոխանակելու, ծանր հիւանդներ ունի խնամելու, խորհրդակցութիւններ ունի կատարելիք, շրջանակին հազիւ ժամանակ ունի հանելու, հասարակաց վայրերէ՝ զբօսարան, թատրոն, պարահանդէս չի յաճախեր, յուղարկաւորութեան չերթար՝ պտտակաւելի երեւալու համար մեր գոյն հագուստներ կը հագնի, տաք օրերուն անգամ թաղթաքան վրայէն չի հաներ, հիւանդը շատ մանրամասնին կերպով կը քննէ, կը հարցափորձէ, ունեցած հիւանդութիւններն աւելի չունեցած հիւանդութիւնները երեւան կը հանէ, սուտ և շքնաղուած դեղեր կը գրէ և հիւանդն ալ մինչեւ որ այդ դեղերը գտնէ հոգին բերանը կու գայ թէեւ, բայց հիացմամբ կը յիշատակէ դեղը ձեռք ձգելու համար կրած յոգնութիւնները. բարեգործական հաստատութեանց համար նուիրատուութիւն խնդրողները սիրայօժար կ'ընդունի, ինչպէս ամէն նորեկ բժիշկ՝ ինք ալ կը վճարէ հարկ եղած տուրքը այն ճերմակ մօրուք կամ լաւ ևս, արհեստին մէջ մօրուքը ճերմակցուցած անձին՝ որ կու գայ խորհրդաւոր կը յայտնէ թէ հինգ վեց հատուկ աղջիկ՝ զաւակի տէր է և հիմայ անկեալ վիճակի մէջ ըլլալով ողորմութեան կը կարօտի, և այլն:

Սակայն վերոյիշեալ ամէն միջոցները գործադրելով և իր ամէն բարեյօժար ծրագրութիւններովը հանդերձ, բաղդը չի ժպտիր այս վկայուած բժիշկին և փոխանակ յանձնարարողներուն թիւը աւելնալու, պարտատէրները կը շատանան և կը ստիպուի պարտքերը վճարելու համար գործիքները, դիրքերը և ուրիշ կարեւոր առարկաները ծախել և քաղքէն ալ հեռանալ: կու գայ կը հաստատուի այս նոր քաղաքը: վկայականը անտուին խորը կը թաղէ և տարբեր եղանակով մը, հասարակ մահկանացուներու սովորական կենցաղը վարելով, փոքրական բժիշկի հռչակ կը հանէ, դրամ շահիլ և շէնք շինրէք ապրիլ կը սկսի...:

ՏՈՌԹ. Ե. ՄԱՍԻՍ

—)(5)(—

ԱՐՄԱԾ

1600—1898

Քան քանեհիսուն տարիէ ի վեր՝ ազգին ոչ-կղերական մասին մէջ վերթիթած գրական ու իմաստասիրական աշխարհիկ ըղձքները՝ մէկ քանի բացառութիւններէ զատ՝ շատ խամրած կամ այլասերած էին, և անոնց սկզբնական արգասիքն ալ հանրական, լոյն ու տեւական կալուած մը չէին ունեցած՝ մանաւանդ իրենց անկեղծութեան և քիչ մըն ալ կանխակալ արձակութեան պատճառով: Հին լեզուն՝ հին զգացումներու և բարքերու հետ՝ բոլորովին երեսի վրայ ձգուած և նորը ժամանակին առաջ կանգնած կտրուած՝ գերծ ծանր ու յարաձգեալ նկարագիրէ և պճնուած գրեթէ բոլորովին նոր ու եկամուտ գաղափարով և դաղափարներով՝ օրագրութեան ու դասական նորագիրքերու և անցուկ հանդէսներու մէջ՝ ով կը փորձէր ամէն բան՝ առանց տաներու հիմնաւոր կիսարերութեան մը, առանց երաշխաւորելու խարխեալ տեւականութեան մը, և անսալով դուռ աշխարհիկ պահանջներու և աւօրեայ բերումներու: Եռանդ մը կար միշտ, այլ անջատուած էր մայր երակէս, իրեն ծնունդ տուող տեղական պարզ իմաստներէն. հին հարուստներուն ալ ներսէն շատ չէր գար այդ նորեկ եռանդին տեւական սնունդ մը ջամբել, խրախուսել զայն իր անհասնում զանազանութեանցը մէջ, որ երթատարդ հասակի քմահաճութիւն պէս՝ կ'ուսուցանէին ու կը դեղերեւանէին անդադար. ունեցուածքն կարի դրակ՝ ն միայէ՝ շատ դրամական բաներ մը չէր տեսներ այդ կեր, բաստեղծական ու օրըստօրեական բարքերուն մէջ, որ յ. ճ. ի. ի. ի. կը չեղոքացունէին ար:

Այս հայեցուածներով՝ Դպրեվանքի հաստատութիւնը մուցուած տարարդ մը ներքեւ նոր անծանօթ մը կը բերէր ազգասէր նոր ուսանողներուն, և Դալաթիոյ վարժարանին ալ կարեւոր մրցակից մը, որով դիւրին եղաւ տիւրթական մասն ալ ապահովել յատուկ ձեւերու մէջ:

Վարչական ու քաղաքավարական բացառիկ փորձառութիւն, աստուածաբանական ու պատմական դատաւորելու խարխեալ տեւականութեան մը, և անսալով դուռ աշխարհիկ պահանջներու և աւօրեայ բերումներու: Եռանդ մը կար միշտ, այլ անջատուած էր մայր երակէս, իրեն ծնունդ տուող տեղական պարզ իմաստներէն. հին հարուստներուն ալ ներսէն շատ չէր գար այդ նորեկ եռանդին տեւական սնունդ մը ջամբել, խրախուսել զայն իր անհասնում զանազանութեանցը մէջ, որ երթատարդ հասակի քմահաճութիւն պէս՝ կ'ուսուցանէին ու կը դեղերեւանէին անդադար. ունեցուածքն կարի դրակ՝ ն միայէ՝ շատ դրամական բաներ մը չէր տեսներ այդ կեր, բաստեղծական ու օրըստօրեական բարքերուն մէջ, որ յ. ճ. ի. ի. ի. կը չեղոքացունէին ար:

Այս հայեցուածներով՝ Դպրեվանքի հաստատութիւնը մուցուած տարարդ մը ներքեւ նոր անծանօթ մը կը բերէր ազգասէր նոր ուսանողներուն, և Դալաթիոյ վարժարանին ալ կարեւոր մրցակից մը, որով դիւրին եղաւ տիւրթական մասն ալ ապահովել յատուկ ձեւերու մէջ:

Վարչական ու քաղաքավարական բացառիկ փորձառութիւն, աստուածաբանական ու պատմական դատաւորելու խարխեալ տեւականութեան մը, և անսալով դուռ աշխարհիկ պահանջներու և աւօրեայ բերումներու: Եռանդ մը կար միշտ, այլ անջատուած էր մայր երակէս, իրեն ծնունդ տուող տեղական պարզ իմաստներէն. հին հարուստներուն ալ ներսէն շատ չէր գար այդ նորեկ եռանդին տեւական սնունդ մը ջամբել, խրախուսել զայն իր անհասնում զանազանութեանցը մէջ, որ երթատարդ հասակի քմահաճութիւն պէս՝ կ'ուսուցանէին ու կը դեղերեւանէին անդադար. ունեցուածքն կարի դրակ՝ ն միայէ՝ շատ դրամական բաներ մը չէր տեսներ այդ կեր, բաստեղծական ու օրըստօրեական բարքերուն մէջ, որ յ. ճ. ի. ի. ի. կը չեղոքացունէին ար:

Օրմանեան Սրբազանի մեթոտաւոր և գործնական ոգին՝ լծորդուած հանմոզկեր ճարտարասէրութեան ու գրածին գիտակից ճարպիկութեան՝ կը յաջողին հոլոնել այս վերանորոգումին շուրջը հարատտ և հաշուապէտ անձաւորութիւններէ կազմուած յատուկ խնամակալութիւն մը, Պոլսոյ Պատրիարքին վերին հսկողութեան տակ:

Դպրեվանքին ուշիմ վարդապետներէն մին՝ վերջին շինուածական նորոգութեանց ու արդի վիճակին վրայ ընդարձակ նամակ մը գրած է ինծի, որմէ կը լսուիմ հետեւեալները.

Վերջին շինուածական նորութիւններն են՝

1. Հիւրանոց.—(որ և ըստ հարկին շերամատուն) 693½, կանգուն քառակուսի դեղերի վրայ կառուցուած՝ երեսարկ 41 սենեակներով, որուն ծախքը 185,535 ղրշ. հոգացած է խնամակալութիւնէն:

2. Սանատորիում.—Շինուած 1892ին, կառուցուած է 1072 կանգուն քառակուսի դեղերի վրայ, քարակիր, երեսարկ. ուրի սերտարան, զբօսարան, ննջարան և 25 սենեակներ. ծախքն եղած է 2170 ոսկի, զոր վճարած է Եդոկիացի վաճառական Գրիգոր էֆ. Կիւրեկեան:

3. Զրաց.— Շինուած 1893ին, գիւղէն 20 վայրկեան հեռու՝ դէպի խաակ՝ 192 քառակուսի կանգուն դեղերի վրայ՝ երկյարկ, եւրոպական ոճով՝ հովասուն և ջրարբի հովտի մը մէջ. կը պակսի միայն շոգեմեքենայ. ծախքը, 111,464 ղրշ., հոգացած է Յովսէփ էֆ. Դալաֆեան:

4. Զրաց.—750 կանգուն հեռաւորութեամբ ակէ մը ջուր բերելու համար. ծախքը՝ 200 ոսկիի չափ՝ ամբողջովին վճարուած Տիկին Անոնա Լուսայեանէ:

5. Նորոթոնի Եկեղեցոյ.—Փայտեայ տանիքը փոխարկեցաւ քարակիրի. նորոգուեցաւ նոյնպէս դմբեթին արտաքին մասը և տաճարին ամբողջ ներքսակողմը՝ գծանկար արուեստով. ծախքը՝ իբր 600 ոսկի՝ վճարուեցաւ խնամակալութենէն:

6. Զանգակատուն.—Եկեղեցիին հարաւ-արեւելեան կողմը՝ 10 կանգուն բարձրութեամբ. ծախքը՝ 150 ոսկի՝ վճարեց խնամակալութիւնը:

7. Շերամատուն.—(ըստ հարկին նաեւ հիւրանոց) վանքին հրապարակին արեւմտեան կողմը, 900 կանգուն քառակուսի դեղերի վրայ փայտակերտ, երկյարկ, իբր 600 ոսկի ծախքով՝ վճարուած դարձեալ խնամակալութենէն:

8. Շրջ-ֆ-ի. — Այսինքն հրդեհէն ջնջուած կամ փլուած պարիսպներուն, լուացարան, հանուց ելն, որոնց ամէնուն 200 ոսկիի չափ ծախք եղած է, և վճարած է խնամակալութիւնը:

9. Փ... .—Վանքին հրապարակին հիւսիս-արեւելեան կողմը կառուցուած քարակիր, երկյարկ, 180 կանգուն տարածութեան վրայ. չուրջ 300 ոսկի արժողութեամբ:

Բոլոր այս շինուածական գործողութեանց աշխատած է՝ առանց վարձատրութեան՝ յոգնած Դպրեվանքին, Դրիգոր էֆէնտի Մէլիտոսեան ժիր ճարտարապետը:

Հիմայ՝ Դպրեվանքին ունեցած գեներնը կը հասնի 6000 արտաւարի, որուն 2200ը միայն մշակելի է, մնացածին ամենամեծ մասը անտառ է, որէ կը անտեսուի վանքին շինուածային ու վառելափայտը:

Շարունակելի

Ե. Գ. ՄՐՄՐԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՍՊԱՆՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՓԻԼԻՊՊԻՆԵԱՆ ԿՂԶԻՆԵՐԸ

Մանիլայի անձնատուութիւնը վերհասաւ, թէև սպանիական նախարարները հակառակը կը պնդեն։ Պատերազմական նախարարը կ'ըսէ թէ կառավարչին հրաժարականը հաւանական կը նկատէ։ Եթէ Ակինալդի իր իշխանութիւնը եռոտնէն զօրավարին յանձնէ, ինքը բաւական զօրքերով պիտի փորձէ ուրիշ կէտի մը վրայ ընդդիմանալ ապստամբներուն։ Կ'ըսուի որ, եթէ Մանիլա ընկնի, սպանիական Փիլիպպինեանց մայրաքաղաքը Իլո-Իլո պիտի փոխադրուի։ Հանկ-Քոնկի, Շանկայի և Սրնկաբուրի սպանիական հիւպատոսներուն հրամաններ հեռագրուեցան, որպէս զի արագօրէն հաղորդակցութեան մէջտեղներ կազմակերպեն, տակաւին սպանիացոց ձեռքը մնացած արշիպելագոսներուն համար։

ԱՍՏԵՒԼԻՆԵԱՆ ԱՐՇ. ԻԱԽՈՒՄԻՆԸ ՍԱՆԹԻԱԳՈՅԻ ՍԻՒՋԻՆ

Նոր Եորքէն շաբաթ օրուան թուով կը հեռագրուի թէ նոյն առաւօտուն Շէֆիլը զօրավարին այցելեցին մէկ մասը Սանթիակոյի ազատ ցամաք ելած է։ Այս լուրը դատաստութեան կը կարօտի սակայն։ Առաջի՝ ազատ ցամաք ելած ընդհանուր հրամանատարը և իր սպայակոյտը, մնացեալ մասը կիրակի օր պիտի ելլէր։ Ցամաք ելելու գործողութիւնը կատարուելուն պէս՝ յարձակումը պիտի սկսի, վասն զի ամերիկացիք կը փափաքին արագ գործողութեամբ մը փոփոխել պատերազմը և Սէրվէրայի նաւատորմին գործը լմնցնել։ Վասն զի այս եղանակին մէջ գործերուն ձգձգումը ահագին դժուարութիւններու կը պատճառէ։ Եւ իրաւունք սպանիական աղբիւրէ եկած հեռագիրներուն նայելով, դեղին տենդը երեւցեր է Բայմանէրայի ցամաքը ելլող ամերիկացւոց մէջ և մինչև իսկ Սանթիակոն պաշարող մարտանաւերուն մէջ։ Տաքութիւնը սոսկալի է և հեղձամղձուկ, անձրեւները հեղեղանման և ամենօրեայ, գետինները տղմուտ, այնպէս որ Սանթիակոյի շրջակայքները զինուորական ամէն գործողութիւն խիստ դժուարին է։

Վաշինկթընի իշխանութիւնք այս կէտը կատարելապէս գիտեն, և շաբաթ օր նախագահական պաշտօնատան մէջ Պ. Մաք Քինլի, պատերազմական նախարար Պ. Ալճէրի, ծովային նախարար Պ. Լոնկի, Մայլս զօրավարի, Սլբերտ ծովակալին, Մահան նաւապետին միջեւ տեղի ունեցած երկու ժամուան խորհրդակցութեան ատեն պիտի առաջարկուէր 16—25,000 հոգի աւելցնել Սանթիակոյի արշաւող բանակին վրայ, ինչպէս նաև աշնան ատեն 100,000 զինուոր Ռուպա ղրկել և վերջապէս Փիլիպպինեանց դրաւոյ բանակին թիւը 15,000ը բարձրացնել։ Այս զանազան ծրագիրներուն համար էր որ 75,000 նոր կամաւորներ զէնքի տակ կոչելու պատահականութիւնն ալ խնդրի նիւթ եղաւ։

Մայլս զօրավար հարաւային գաւառներուն մէջ իր կատարած քննական պտոյտին տեղեկագիրը ներկայացուց։ Մայլս զօրավար կ'ըսէ թէ այն կողմերը ընտիր կամաւորներ տեսած է, բայց խստիւ քննադատած է մատակարարութեան ծառայութիւնները։

Պատերազմական նախարարին մէկ յայտարարութիւնէն կ'երեւայ թէ Վաշինկթընի նաւային և զինուորական իշխանութեանց միջեւ գտնուած անհամաձայնութեանց մասին տարածուած զրոյցները չափազանցուած են։ Պ. Ալճէր կը հերքէ թէ Մաք Քինլի նախագահ և իւրքը դժգոհ ըլլան Սայլս զօրավարին ընթացքին վրայ և որոշած ըլլան անոր հրաժարականը պահանջել։ Պ. Մաք Քինլի, ինչպէս նաև Մայլս զօրավար, միտք որոշած են սպասել որ դեղին տենդը անցայտանայ և զինուորները աղէկ մը մարզուին, կարգապահութեան վարժուին, 100,000 հոգին Հաւանա ղրկելէ առաջ։

ՍԱՆԹԻԱԿՈՅԻ ՍՈՒՋԵՒ ՓՈՔՐԻԿ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մոսպորոսէն զրահաւորին մէկ չոգեմակոյկը Մորրօ ամրոցին արեւմտեան կողմը գտնուած ծովախորշի մը ծայրը երթալով, կը փորձէր լրտեսութիւն ընել, երբ Սպանիական եզերապահ հետեւակաւոր զօրքերը տասը գնդակ արձակեցին անոր վրայ։

Սիկենֆուկոսի ամրոցները կրակ բրին Ամերիկեան եռոգի մարտանաւին վրայ։ Ամերիկացի մը ծանրապէս վիրաւորուեցաւ Սպանիական աղբիւրէ կը հեռագրուի թէ Ամերիկացիք ուրբաթ առաւօտ փորձեցին երեք մակոյկ լեցուն զինուորներ Բասանասի ցամաքը հանել, բայց Սպանիացիք կրակ բրին անոնց վրայ, որ խկրնի փախան։

ՍՊԱՆԻԱ

Խորհրդարանին մէջ հանրապետական կուսակցութեան պետը Պ. Սալմէրոն կառավարութենէն խնդրեց որ քննութիւն մը բացուի, եւելի կորուկ կերպով հերքելու համար Սպանիական զինուորներուն անդութեան մասին օտար երկիրներու մէջ տարածուած զրոյցները։ Ներքին գործոց նախարարը այս բամբասանքները հերքեց իրրև անարժան զրպարտութիւններ, և բաւ թէ նոյն իսկ այդ տեսակ քննութեան մը պէտք չի կար։

ՀԱՊԷՇԱՍՏԱՆ.— Բէօրնիէ Զայրոնէկ կը պատմէ թէ Սէթ անուանեալը, որ Մէնէլիքի կողմէ Ատիս-Ապապա հրաւիրուած էր դիպուցեր հիացման առարկայ եղեր է, երբ իշաւ փոսի մը մէջ, ուր քսանը-ութը առիւծներ կային։ Նէկիլսին հրամանով այդ առիւծներէն չորը մարդած է։ Մենէլիք իրեն նուիրեց միւսները, որ 100 հազար ֆր. կարժեն։

ՀԱՐԱՒԱՑԻՆ ԱՖՐԻԿԷ.—Զուլու ցեղին ազգատոհմերէն մին, որ ծանօթ է Անկոնի անունով, և կը բնակի Զամպէզի և Նիլասա լիմնի մէջտեղ, դարձեալ ապըստամբեր է անգլիական իշխանութեանց դէմ։ Կռուողները, որ 6-7000 հոգի են, հրացաններով զինուած են։ Կը գործեն Տէնա ամրոցին գաւառին մէջ։ Պրոկոլէն տեղական 100 անգլիացի զինուորներով, Բիրս հարաւարար 100 Բէնճապի Սիխերով, Զոմատյէն ճամբայ հանուեցան զըսպելու համար այս ապստամբները, որոնք Բորթուկալցիներուն դրդռութեամբը կը գործեն, կ'ըսուի։

ԻՏԱԼԻԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ.— Նիստը միշտ աղմկայոյզ։ Պ. Բուտինիի ընդդիմադիր կուսակցութիւնը հետզհետէ կը զօրանար, ամէնէն կարող ընդդիմասէս ատենաբանները կառավարութեան քաղաքականութիւնը կը պ խարակէին վերջին դէպքերուն առթիւ։ Պ. Բուտինիի կացութիւնը բոլորովին փոխուեցաւ, երբ վիճաբանութեան մասնակցեցաւ արմատական Պ. Մարտելլի։ Ը յայտարարեց թէ չի կրնար վարչութեան քուէ տալ Պ. տի Բուտինի։ Իր ներկայ ցուցած ծրագրերուն պատճառաւ, որ խորհրդարանական աւանդութեանց հակառակ են բոլորովին։ Նախընթաց օրուան վիճաբանութեան մէջցին, այնպէս կը կարծուէր թէ Պ. Սոնիոնոն էր միայն որ պարտաւանքի քուէ կ'առաջարկէր կառավարութեան դէմ։ Բուտինիի հակառակորդ եղաւ նաև Պ. Մանարտելլի, նախորդ դաշինին անդամը, որ իբր թէ խօսք տուած էր Բուտինի մարքիզին քաղաքականութիւնը և դիրքը պաշտպանելու խորհրդարանին մէջ։ Ոգեւորութիւնը խիստ մեծ էր, ինչպէս ըսինք։ Պ. տի Բուտինի ընդհանուր խառնափոթութեան մէջ ըսաւ թէ նախարարութիւնը խորհրդարանական կացութիւնը նկատի առնելէ վերջ և հանրակաց բարեկարգութեան ծանր խնդիրները չկընճռտելու համար, իր հրաժարականը տուաւ թագաւորին։ Բայց դաշինքը պիտի վարէ ընթացիկ գործերը և պիտի ապահովէ հասարակաց անդորրութիւնը։ Ուստի կը խնդրէ որ խորհրդարանը իր նիստը դադրեցնէ։ (Աստիկ աղաղակներ։—Զանխարդանն կը զարուն։ Ա՛յ, ո՛չ։) Պ. տի Բուտինի կ'աւելցնէ. «Խորհրդարանը կը նայ իր նախագահին արտօնութիւն տալ որ երբ հարկ տեսնէ, ժողով գումարէ։ (Աստիկ բողոքներ։) Հանրապետական Պ. Վիստէվրի կը պահանջէ որ խորհրդարանը իր նիստը շարունակէ, և սաստիկ ցաւեր կը յայտնէ դաշինին դէմ։ (Ահագին աղաղակներ։— Բողոքներ։)

Բայց վերջապէս ժողովը իր հաւանութիւնը կուտայ և նիստը կը դադրի։ Խորհրդարանին նիստէն վերջը Պ. տի Բուտինի Մերակոյտին սրտին գնաց՝ դաշինին հրաժարականը հաղորդելու համար։ Պ. Պ. Վիթիէլէսքի և Նկի ի կը գովեն Բուտինիի դաշինը, Պ. Տի Բուտինի խիստ յուզուած շնորհակալութիւն կը յայտնէ, և կ'ըսէ թէ կառավարութիւնը կը հրաժարի հասարակաց բարեկարգութեան բարձր և փափուկ խնդիրը չծանրաբեռնելու համար։ Կը ցաւի ոչ թէ հրաժարելուն վրայ, այլ որովհետեւ չկրցաւ յաջողաբար կռուիլ իւրեանց ուղղուած բոլոր ամբաստանութեանց, բոլոր զրպարտութեանց դէմ։ Բայց այս պարագան լաւագոյն թեան համար աշխատիլ կը նշանակէ։ Վստահ է թէ երկրին պիտի ազատ ներկայ դժուարութիւններէն, բայց պէտք է դայրենիքին սեղանին վրայ զոհել բոլոր փառասիրութիւնները։ Բարձրագոյն պատկերացուց պատուութեան և գերմանութեան պայքարը Պոհեմիոյ մէջ, յիշեցնելով Ֆրանսուա Բալաքիի հռչակաւոր խօսքերը, «Մենք գոյութիւն ունինք Աւստրիայէն առաջ։» Պ. Լատիսլաս Բիլիկը իր գաւաթը բարձրացուց ի պատիւ Հապսպուրկեանց տան, Աւստրիոյ և Հունգարիոյ պատիներուն միութեան, և կարդաց Տիաքովարի ուիմնամեայ եպիսկոպոսին՝ Սթրոսմայէրի հեռագիրը, ի նպաստ հիւսիսային և հարաւային պատերուն միութեան Հապսպուրկիներու միապետութեան ծոցին մէջ։ Հանդէսները մինչեւ հիմա տակաւին ո և է անկարգութիւն առաջ բերած չեն՝ հակառակ գերմաններուն և չեխերուն վոխադարձ գըրգռռութեան։

ԱՆԳԼԻԱ.— Անցեալ ուրբաթ իրիկուն ծովային գործոց նախարարութիւնը նաւային զանազան կեդրոններուն հեռագիր ղրկեց թէ այս տարի տեղի չպիտի ունենան նաւային ռազմախրատները որոնց համար մեծամեծ պատրաստութիւններ կ'ըլլային, ինչպէս արդէն ծանուցինք մեր երկի թուով։ Այս լուրը զարմանք պատճառեց անգլիական մամուլին, որ սկսաւ զանազան մեկնութիւններ տալ։ Ոմանք կը կարծեն թէ այս որոշումը տրուած է «քաղաքական նկատումներով», և Հաւասի գործակալութիւնը կը կարծէ թէ ծովային նախարարութեան յայտարարութիւններէն այդպէս կը հետեւի։ Բայց կառավարութիւնը գրեթէ պաշտօնապէս ծանուցուցած է թէ հանգստանալի գիները բարձրացած ըլլալով, այսպէս որոշուած է։ Բայց ասիկա ըսել չէ թէ ծովային նախարարութիւնը ոչուխ չունի. ընդհակառակը, պէտք եղած բոլոր պահեստի ոչուխը կը գտնուի։ Բայց այս մասին կ'ուզէ պահպանել իր առաւելութիւնը և չուզեր առնոգուտ տեղը վատնել իր դրամագլխին մէկ մասը, որուն տեղը լեցնել թերեւս դժուար ըլլայ։ Կլօպ կը կարծէ գիտնալ որ, եթէ պահեստի նաւատորմը Բորթսմաուտիկի մէջ չպիտի հաւաքուի, գոնէ Մանշի նաւատորմը հրման պիտի ստանայ պտոյտ մը ընելու, հաւանականաբար Պալթիկի մէջ։

Ս. Ճէյմս կազէթ կ'ըսէ թէ կ'երեւայ որ բրիտանական նաւատորմին վրայ կարեւոր յաւելումներ պիտի ըլլան, քանի որ ծովային նախարար Պ. Կոչլն խորհրդարանին մէջ Յուլիս 15ին յեսուանգեց ծովային վարկերուն քուէարկութիւնը և վիճաբանութիւնը։ Եւ իւրօք նախարարը նոյն ժողովին մէջ յայտարարեց թէ կը փափաքէր հարկ եղած տեղեկութիւնները ձեռք անցընել, կարեւոր նաւային առաջարկութիւն մը ընելէ առաջ։

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ.—Հակառակ պաշտօնական յանձնառութեանց ո՛չ Պ. Ռիպօ և ո՛չ Պ. Սառիէն չկրցին դահլիճ մը կազմել։ Եւ նախարարական տագնապը կը մնայ տակաւին անլոյծ վիճակի մէջ Ալպեան լեռներուն երկու կողմն ալ։ Պ. Սառիէն յաջորդաբար տեսակցեցաւ Պ. Պ. Պուռժուայ, Ռիպոյի, Շարլ Տիւրիւիի, Ռիքառի, Մուժոյի, Թրուէյրի և ուրիշներու հետ։ Կ'երեւայ թէ Պ. Սառիէն և Ռիպօ չեն յաջողած եւմնական խնդիրներու մասին հաշտարար տեսութիւններու հանելու իրենց քաղաքագէտ բարեկամներուն հետ։ Արմատականք կը փափաքին առաջ քշել իրենց սիրական ծրագիրը, եկամուտի վրայ տուրք դնելու ծրագիրը, որուն կը հակառակին յառաջդիմական հանրապետականք։ Սակայն այս մասին Պ. Բէյդրալ պատրաստած ծրագիրը հաւանական է որ ընդունելութիւն գտնէ։ Պ. Բէյդրալ ամբողջ եկամուտի վրայ առանց վերապահութեան տուրք հաստատելու գաղափարը չի ջատագովէր, այլ եկամուտը քանի մը դասակարգութեանց կը բաժնէ —կալուածական եկամուտ, շարժուն ստացուածքներու եկամուտ, առևտրական եկամուտ ևն, որոնց վրայ առաւելն առանձին պէտք է տուրք դնել, կ'ըսէ Պ. Բէյդրալ։ Բանի մը դասակարգութեանց մէջ, զոր օրինակ, կալուածական և շարժուն եկամուտներու խնդրին մէջ, տուրք դնելու համար կալուածատիրոջ բերանացի յայտարարութիւնը անհրաժեշտ չէ, վասն զի կառավարան տոմարներուն մէջ արդէն անոնք ճշդուած են. բայց առևտրական եկամուտներուն մէջ յայտարարութիւն մը ըսելու պէտք կայ։

Հոս ըսենք անցողակի որ եկամուտի վրայ դրուելիք տուրքին հակառակողները կը պնդեն մանաւանդ սա կէտին վրայ թէ եկամուտ ունեցողները բնաւ ճիշդ յայտարարութիւններ չպիտի ընեն, իրենց շահին համեմատ կառավարութեան կողմէ տուրք որոշուելու համար, հետեւաբար գործին մէջ անարդարութիւն պիտի մտնէ։ Կը յուսացուի թէ Բէյդրալի ծրագիրը մէջտեղ ճամբան գտնէ, վասն զի մեր համար տնտեսական ծանր պայքարին, որ ժամանակ մը ի վեր Ֆրանսայի մէջ խորհրդարանական բարեկարգութեանց և վիճաբանութեանց առիթ եղաւ գայթակղութեան քար եղած է։

ՀԱԿԱՀԲԻՌԻԹԻՒՆ.— Վիէննայի կառավարութիւնը ամենախիստ հրամաններ ղրկեց Կալիցիոյ կառավարիչ Բինինգի կոմսին, ինչպէս նաև Բրաքովիոյ, Բրէշիայի և Լվմպէրկի երեք զօրաբանակներուն պետերուն, զսպելու համար հակահրկական խռովութիւնները որ շարաթէ մը ի վեր ծագած են արեւմտեան Կալիցիոյ, և մասնաւորապէս Եապոյի, Բոչամիսի և Կարպաթի գաւառներուն մէջ։ Այս շարժման զրգռիչը կը համարուի Նշանաւոր քրիստոնեայ ընկերվարական Հայր Շեմայլովքի, որ այսօր Վիէննայի խորհրդարանին անդամ է։ Վիէննայի կողմերուն քիւրդը, ինչպէս նաև աւստրահունգարական հրեաներուն ընկերութիւնը կառավարութեան բողոքած են հայր Շեմայլովքի հակասեմական շարժման դէմ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԶԻՆԱՍՏԱՆ.— Նախարարապետ Լորտ Սալիսպերի լրտեսները խորհրդարանին մէջ դարձեալ խօսեցան Զինաստանի գործերուն վրայ։ Ահա իր բացատրութեանց ամփոփոյքը։

Սիսալ է, յայտարարեց Լորտ Սալիսպերի, ըսել թէ Երկնային կայսրութեան կառավարութիւնը տրամադիր չէ օգտուիլ անգլիացի սպաներուն գործակցութենէն՝ իր նաւատորմը բարեկարգելու համար։ միայն ճշմարիտ է որ չուզեր անոնց տալ բաւական անկախ դիրք մը իր նաւային զօրութիւնը ամբողջովին վերակազմելու համար։ Այս պահուս բանակցութիւններ կը փոխանակուին այս կէտին վրայ երկու կառավարութեանց մէջ։ Այս օրերուս Զինաստանի կայսեր կը վերագրուին յառաջդիմական զգացումներ, և իրաւք ցոյց տալու այդ տեսակ զգացումներ, բայց կրնանք մենք մեզի հարցնել թէ Զինաստանի արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ եւս այդ զգացումները մո՞ւտ գտած են։ Մի՛ չեմ որ Զինաստան օտարներուն աշխատակցութեան մասին իր ունեցած դժկամակութեան չյաղթէ, յուսալի չէ բացարձակապէս գոհացուցիչ լուծման մը յանգիլ։ Ճշմարիտ է որ եթէ չինական բանակին և նաւատորմին վերակազմութիւնը շամբողջանայ, Զինական կայսրութիւնը ամենամեծ վտանգի մը ենթակայ է։

Գալով Բէքինը Եանկ-Զի կապող գծի մը դամար Պելժ ինչուքայի մը վերջերս տրուած մենաշնորհներուն, աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ խնդրելիք։ Կը վախնամ որ քանի մը պատութեանց կողմէ յարուցուած դժուարութիւնները վերջապէս պատճառ ըլլան արգիլելու Զինաստանի մէջ երկաթուղիի ամէն մենաշնորհ։ Անգլիական կառավարութիւնը իր բոլոր կարողութեամբ պիտի օգնէ մենաշնորհները խնդրելու կարող անգլիացի դրամատէրերուն։ Կարելի եղածը պիտի ընէ որպէս զի նախապատուութիւն տրուի Անգլիացիներուն, բայց չի կրնար խօսք տալ որ Զինաստան մոլոր պիտի հաւանի։

—Թիէն-Զինի Տէյլի Մէյլի թղթակիցը, որ կը գուշակէ թէ Լի Հունկ-Զանկի ազդեցութիւնը դարձեալ ի մօտոյ գերակշիռ պիտի ըլլայ չինական կառավարութեան խորհուրդներուն մէջ, կ'ըսէ թէ անցեալ շաբաթ՝ օր մը սաստիկ վէճ մը ծագեցաւ այդ պետական մարդուն, որ Ռուսիոյ նպաստաւոր է, և Բէքինի անգլիական դեսպան Սըր Ռոտ Մաքդոնալտի միջեւ, Հանկ-Քոնկի հիւսիսային կողմը Անգլիոյ ընդունած նոր մենաշնորհներու մասին։ Դարձեալ անգլիական աղբիւրէ Շանկայէն կը հեռագրուի թէ Ճան-Սի գաւառին մէջ Ռուսիոյ շնորհուած մրակ երկաթուղին է Թայ-Եէ-Սիուէյէն մինչեւ Զինկ-Թինկիքուլի գիծը։ Այլ ևս Ռուսիոյ ուրիշ ոչ է մնաշնորհ չպիտի տրուի, և այս մասին տարածուած զրոյցները բացարձակապէս անհիմն են։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԶԻՆԱՍՏԱՆ.—Պըրլինէն Բոսոր կը գրէ. Զինաստանէն եկած վերջին տեղեկութիւնները կը ցուցնեն թէ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ հողեր ձեռք ձգելու համար եւրոպական ազգերուն մէջ նոր կռիւը մօտալուտ է։ Ասոր վերջին պատանքը սա՛ է թէ Բրուսիոյ Հայրերէ իշխանը երկար նամակ մը գրած է Վիլհելմ կայսեր Քիաո-Զէուլի կացութեան վրայ։ Իշխանը, ձեռնհասներու կարծիքին վրայ կրթեալ, կ'ըսէ թէ Քիաո-Զէուլի ծովախորշը երբեք մեծ արժէք մը չպիտի ունենայ գերմանական վաճառականութեան համար Զինաստանի մէջ, և կը յանձնարարէ այս նահանգիստը ուրիշի մը հետ փոխել, աւելի դէպ հարաւ երթալ։ Նոյն իսկ, կըսէ իշխանը, Քիաո-Զէուն ան օգուտ է իբրեւ նաւատորմի կայան։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԼԵՀԱՍՏԱՆ.— Վարչավիոյ ընդհանուր կառավարիչ Իմպերէթինսքի իշխանին առաջարկութեան վրայ, որ Զորը վերացուց, լեհական գաւառներուն համար վարչական ժողով մը հաստատուեցաւ ընդհանուր կառավարչին մօտ (Վարշաւիա)։ Ժողովին քննութեան պիտի ենթարկուին բոլոր վարչային կարեւոր գործերը, և իր կարծիքը մեծ կշիռ պիտի ունենայ վարչային խնդիրներու լուծման մէջ։ Իմպերէթինսքի իշխանը ճառ մը արտասանեց՝ յայտնելով թէ այդ տեսակ ժողովի մը հաստատութիւնը անհրաժեշտ էր լեհական գաւառներուն ազգագրական պէսպիսութեան, անոնց մասնաւոր քաղաքական կազմակերպութեան հետեւանքով, և հետզհետէ զանոնք ռուսական կայսրութեան միւս մասերուն հետ նոյնացնելու նպատակաւ։ Վերջացնելով պնդեց թէ հետզհետէ իրարու յաջորդող ընդհանուր կառավարիչներուն ծրագիրները իրարու հակառակ տեսութիւններ պարունակելով ցնցած են երկրին կենսական շահերուն։ Այս վնասը պիտի չնչուի վերոյիշեալ ժողովին հաստատութեամբ, որուն որոշումները և նիստերուն արձանագրութիւնները առաջնորդ պիտի ծառայեն բոլոր անոնց, որ պիտի կոչուին վարել այդ գաւառները։

ՌՈՒՄՆԵՐԸ ԲՈՐԹ ԱՐԹՈՒՐԻ ՄԷՋ.— Օտէսայէն կը ծանուցուի թէ ռուս կառավարութիւնը վաճառականներուն իմացուց թէ Բորթ Արթուրը ռուսական նաւահանգիստ մըն է, և թէ ամէն տպրանք առանց մաքսի կարելի է հոն ներածել։

ՃԱՌՈՆԻ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ.—Միքատոյի կառավարութիւնը մտադիր է 150 միլիոնի փոխառութիւն մը ընել հոլանտական սէնտիքայէ մը։

ՌՈՒՄՆԵՐԸ ԿԵՂՐ. ԱՍԻՈՑ ՄԷՋ — Ռուսիոյ Համաներու հաղորդակցութեանց նախարարը մայիս 30ին Զարին իմացուց Սմրղանտ Անտիճան և Թաշքէնտ գծին աւարտումը հետեւեալ հեռագրով, զոր ուղղեց Թաշքէնտէն.

«Երջանիկ եմ իմացնելու Ձեր Վեհափառութեան թէ Սմրղանտ-Անտիճան-Թաշքէնտ գիծին շինութիւնը աւարտած է, եւ թէ գծին վարչութիւնը սկսած է արդէն բանեցնել երկաթուղին զօրքերու պէտքերուն և փոխադրութեանց համար։ Այսօր Թաշքէնտ հասայ այս գիծին վրայ բանող առաջին կառախումբով։ Գոհարանական ազօթքներ կարդացուելէ վերջ տեղի ունեցաւ առաջին հիմնարկէքը Աւետման եկեղեցիին, որ կը շինուի երկաթուղիի գործաւորներուն համար, կամաւոր նուէրներու շնորհիւ։ Եկեղեցական արարողութեան ներկայ գտնուողները կը խնդրեն ինձմէ որ Ձեր Վեհափառութեան ողջերուն առջեւ դնեմ իրենց անսահման երախտագիտութեան հաւատիքը, Թուրքաստանի տնտեսական զարգացման անհրաժեշտ եղող գիծի մը հաստատութեանը համար։»

Նիքոլա Զարը բարեհաճեցաւ այս հեռագրին լուսանցքին վրայ գրել. «Կը շնորհաւորեմ գիծին աւարտման առթիւ։»

ՔԱՆԱՏԱ.— Քանատայի մայրաքաղաքին, Մոնրէալի մէջ իսօք կայ թէ Քանոնթի դուքսը Քանատայի ընդհանուր կառավարիչ պիտի անուանուի Լորտ Ապերտինի տեղ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ.— Նոր շինուած մարտանաւերուն փորձերը պիտի կատարուին ի մօտոյ Հիլսէպրանտ ծովակալին հրամանատարութեան տակ։ Առաջին փորձին պիտի ենթարկուի Մրոպրի թեթեւաոտիկերը։ Սվէրլանդ յաձաւորակը, որ Ֆրանսայի մէջ շինուեցաւ, այս օրերուս Քրոնշդատ կըսպասուի, ուրկէց առաջիկայ աշնան Խաղաղական պիտի մեկնի։ Սեպտեմբերի վերջերը ծով պիտի իջնեն Օսլիպէա զրահաւորը և Օ-ոա, Տիան, Բալլաս Ա. կարգի յաձաւորակները, Եռանրէպ, Նէրոտ, Պերէոն և Քոնոպոր թորբիլակալաձաները։ Որոշուած է Քրոնշդատի մէջ նաւթի կեդրոնական մթերանոց մը հաստատել Պալթիկի նաւաբաժնին համար։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, 21 Յունիս.— Հաւանայի մէջ Պլանքօ մարաշխտին վրայ հրացան պարպող կամաւորը, Մարիանօ Սալվա, ձերբակալուեցաւ։

ՄԱՏՐԻՏ.— (Պաշտօնական) Ամերիկեան 50 նաւեր Սանթիակոյի առջեւ հասան։ Կռիւ մը մօտալուտ է։

Քուպայի ապստամբները Ֆէրրանտուի վրայ յարձակեցան, բայց մեծ կորուստներ տալով ետ մղուեցան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Ռիպէրի գործակալութիւնը յուսիս 18ին Մանիլայէն կրմանայ թէ ապստամբները գրաւեցին Մալապոն քաղաքը, որ Մանիլայէն 5 քիլոմէթր դէպի հիւսիս կը գտնուի։ Ապստամբները յունիս 12ին Քալիթէի մէջ հռչակեցին Փիլիպպինեաններու անկախութիւնը։

—Ալպէոն յաձաւորակին թամիզ դեռը իջուցուելուն առթիւ, հանդիսաւոր ներ-սանուն մը փլաւ։ 300 հոգի ջուրը ինկան, մինչեւ ցարդ 30 դիակ հանուեցաւ։ Կը կարծուի որ 60 հոգի ազատած են։

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսա և Ռուսիա կը շարունակեն քանակցիլ եւրոպական դահլիճներուն հետ, Սպանիան ու Ամերիկան հաշտեցնելու մասին։

ՎԻԷՆՆԱ.—Արտաքին գործոց նախարարութեան բերանը, Ֆրէյֆրէնպլոմ. Զէպիէր կոմս Զէրնոխորայի մէջ նոր հրատարակութեան վրայ խօսելով. խստիւ կը քննադատէ այդ լրագիրը, որ կէս պաշտօնական հանգամանք կուտայ աւստրիական և հունգարական մթերքներուն հրատարակութեան։ Ասոնք անհաճոյ են իրեն, և կը համարձակի ըսել թէ Վիէննայի և Պուտապէշի կողմէ նենգաւոր զրգռութիւններ կ'ըլլան։ Այդ լրագրին լեզուն ազդու դաս մը կուտէ։ Այդ տեսակ զրպարտութիւնները անցեալին մէջ վայելած բարիքները ուրանալ կը նշանակէ և պատճառ կ'ըլլայ ապագային մէջ նմանօրինակ բարիքներ չվայելելու։ Որ և է քաղաքական մարդ չպիտի հաւատայ որ Աւստրօ-Հունգարիոյ կառավարութիւնը Սեւ Լերան պէս երկրի մը դէմ կրնայ լրագրական հակաճառութիւն մը ստեղծել։ Մանաւանդ որ Սեւ Լերան թերթը պէտք չէր որ ձախող ու կոչտ յարձակումներ ուղղէր Աւստրօ-Հունգարիոյ կառավարութեան դէմ։

ՀՌՈՄ.—Նախարարական տագնապը կը շարունակէ։ Կը կարծուի թէ թագաւորը Ֆինալի ծերակուտականին պիտի յանձնէ դահլիճին կազմութիւնը, Պ. Պ. Վիսգոնթի Վէնոսթայի, Սքրիսկէրի հետ, և Պ. Սոնիոյի աշխատակցութեամբ։ Պ. Լուձաթթի ելմտային նախարարութիւնը պիտի ստանձնէ կըսուի։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՀՌՈՄ, 22 Յունիս.— Ֆինալի ծերակուտականը վերջնականապէս մերժեց նախարարութեան կազմութիւնը։ Թագաւորը այս պատճառը յանձնեց Բէլլու զօրավարին։

—Թագաւորը երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պ. Վիսգոնթի Վէնոսթայի հետ։

ԲԱՐԻԶ.—Հանրապետութեան նախագահը նախկին ելմտական նախարար Պ. Բէյդրալի յանձնեց դահլիճին կազմութիւնը։ Պ. Բէյդրալ մինչեւ վաղը (այսօր) ժամանակ ուզեց իր վերջնական պատասխանը տալու համար։

—Շէֆիլը զրաւեալ և Սէմբսըն ծովակալ ամերիկեան բանակը Սանթիակոյի արեւմտեան կողմէն ցամաք հանելու պատրաստութեամբ կը զբաղին։

ՄԱՏՐԻՏ.—Կը հաստատուի թէ ամերիկեան քսան մարտանաւեր, որոնք 15,000 զինուոր կը պարունակեն, Շէֆիլը զօրավարին հրամանատարութեան տակ Սանթիակոյի առջեւ կը գտնուին։

—Կը հերքուի Ռ—ըլոթի այն լուրը թէ Պլանքօ մարաշխտին դէմ ապստամբեան փորձ եղած է։

—Քանի մը տեղեկութեանց նայելով, կը կարծուի թէ ասկէց երեք օրէն Ամերիկացիք պիտի փորձեն ցամաք ելլել։

ՎԱՇԻՆԿԹԸՆ —Ի մօտոյ քսան հազար զինուորներ պիտի ղրկուին դէպի Քուպա։

ՎԻԷՆՆԱ.—Ամերիկեան 15 մարտանաւ և 32 չոգենաւ զօրք Սանթիակո հասան։ Շէֆիլը զրաւեալ, Սէմբսըն ծովակալ և Կարբիա ապստամբապետը որոշեցին յաջողող օրը ցամաք հանել զինուորները։ Մանրամասնութիւնները գաղտնի կը պահուին։

Քուպայի ապստամբներէն ոմանք առաջարկեցին Սպանիացիներուն միանալ, բայց այս վերջինները մերժեցին։

ԿԱՅԱՔԷՔ

Խարբերդէն Ազգ. Պատրիարքարան հասած գրութիւն մը կը ծանուցանէ թէ Արաբկիրի առաջն. տեղապահ Տ. Մուշեղ Ծ. վարդապետը՝ որ ժամակ մը ի վեր Մալաթիա և Խարբերդ կը գտնուէր՝ Պատրիարքարանէ յանձնարարուած իսկ իսկ խնդիրներու կարգադրութեանը համար, մայիս 28ին իրեկունը Խարբերդէն մեկներ է Արաբկիր վերադառնալու համար։

—Եւդոկիոյ առաջն. փոխանորդ Տ. Յակոբ քահանայ վիճակին նախորդ առաջն. տեղապահ Հուրիկեան Տ. Յովհաննէս վարդապետի իւրացուցած դրամին հաշիւը ներկայացուցած է Ս. Պատրիարքին, որուն գումարը կը յանգի 6500 ղրշ.ի։

—Տրապիզոնի առաջն. տեղապահ Տ. Խորէն Ծ. վարդապետ՝ վիճակին երկու գիւղերու եկեղեցիներուն վրայ քահանայ ձեռնադրելու համար ասկէ առաջ երկու ընծայացու ղրկած էր մայրաքաղաք։

Այս անգամ Ս. Պատրիարքին հրամանովը Դուսգարուի Ս. Յարութիւն եկեղեցիի քարոզիչ Տ. Եղիկ եպիսկ. Ապահուսի մէջ երկու ընծայացուները յառաջիկայ կիրակի առաւօտ քահանայ պիտի ձեռնադրէ տեղւոյն եկեղեցիին համար։

—Շապին Գարահիսարի առաջն. տեղապահ Տ. Սմբատ Ծ. վարդապետ գրութեամբ մը Թիմարայի և ուրիշ գիւղերու վարժարաններուն համար կարգ մը դասագիրքեր կը խնդրէ Պատրիարքարանէ, յայտնելով որ պետական տագնապի պատճառաւ վարժարանները ցարդ փակուած մնացած։

—Ամասիոյ Խառն ժողովը խնդրած է Ս. Պատրիարքէն որ Մարզուանի Ս. Աստուածածին վանքին մէջ ապաշխարութեան եղիարկուած Տ. Կիրակոս վարդապետը անմիջապէս հեռացուցուի անկէ իր անվայել արարքներուն համար։

—Ինչպէս կանխաւ ծանուցած էինք Լիսէ զրկուելիք 10 աշակերտները իրենց վերջնական քննութիւնները անցընելու համար երեքշաբթի օր ներկայացան Մէարիֆի պաշտօնատունը, սակայն կրթական նախարար Զիւհտի փաշայի բացակայութեան պատճառաւ այսօր վերստին պիտի ներկայանան նոյն պաշտօնատունը։

ԻԶՄԻՐԻ ՕՏԱՐ ՈՐԲԱՆՈՑԸ

Իզմիրի Խրոնէն լրագիրը հետեւեալը կը գրէ օտարազգի եպիսկոպոսի մը որբանոցին մէջ տեղի ունեցած գայթակղական դ

Վերջին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Դասթէմունիի վերաբերեալ ատեանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Մամուրէթ-իլ-Ազիզի վերաքննիչ ատեանին նախագահ Շէվդը էֆ., որուն յաջորդեց Սվազի վերաքննիչ ատեանին ընդհ. դատախազ Ալի Բիւշտի էֆ., ասոր ալ յաջորդեց Պոլսոյ նախնական դատարանին ընդհ. դատախազի նախորդ օգնական Թէվֆիգ էֆ.։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՇԲԱԴՐԱՄ.—Կայս. թիկնապահ Թարիգ պէյ Էտիրնէ տարաւ զինուորներուն բաժնուելիք Յունական պատերազմի շքանշանները։

ԶՆԴՈՒՄ.—Սրճատուն կըսէ որ Թաղապետական 6դ շրջանին անտուկէն գողցուած դրամը 140 ոսկին չանցներ։

ԱԼՊԱՆԻԱ. — Զօրավար Սատէտտին փաշա, որ պաշտօնով Բոսոսվա ղրկուած էր, Պէրանայէն Իրէք պիտի երթայ։ Զօրավարը Պէրանայի մէջ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Սև Լեռան պատերազմական նախարարին հետ որ յետոյ Զէթինիէ վերադարձաւ։

Մոնթէնէգրօ կըսէ թէ Սև Լեռան կառավարութիւնը խնդրած է որ Պէրանայի մէջ Սև Լեռան հիւպատոսութիւն մը հաստատուի։

—(Պաշտօնական) Պէրանայի հրամանատար Միրլիվա Հիւսէյին փաշա և հոն գտնուող կայս. թիկնապահ Եաքուպացի տեղակալ Ռիզա պէյ ու հաղորդապետ Պայրամ էֆ. հետեւեալ հեռագիրները քաշած են կայս. պալատին Ա. քարտուղարութեան։

«Յոհանութեամբ կը յայտնեմ թէ Պէրանա հաւաքուած իսլամները շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին ձեռք առնուած միջոցներուն այս առտու կայս. զօրանոցին առջեւ խմբուելով երեք անգամ «բատիշահըմ չող եաշա» մաղթանքը ըրին։ յետոյ իրենց գաւառակները ղրկուեցան անոնք, առանց տըրտունջի մը և անկարգութեան տեղի տալու։ ո և է դէպք չպատահեցաւ։

Պէրանայի հրամանատար
Միրլիվա Հիւսէյին

9 Յունիս 314

«Պէրանա գացող Իրէքցիները, եաղովայիները և Բոկովայի, Թրկովիչթայի ժողովուրդը հարիւրապետ Իրէքցի Հաֆի Մէհմէտի, յիւզնապետ Ջեմի Մէհմէտ աղայի, Միւրթէզի Ճորի, Միւտերրիս գատէ Էյրէկ և Հաֆի Խալիի որդի Ապտի աղաներուն ընկերակցութեամբ այսօր, առտուան դէմ տեղերին ղրկուեցան։ քանի մը Իրէքցիներ ալ, որ հանգստանալու համար մնացած են, վաղը պիտի գան։»

9 Յունիս 314

Կայս. թիկնապահ
Եաղովացի տեղակալ Բրգա
Հաղարապետ Պայրամ

Բէժիին ԳՈՐՇԵՐԸ.—Մեծ-Եպիսկոպոս Խալիլ Բիֆաթ փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ Բէժիին գործերը քննելու համար։ Յանձնաժողովին անդամներն են Ելմտական նախարար Թէվֆիգ փաշա, Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշա, Մաւիլէի հաշուակալ Բէչատ պէյ. Հանր. Պարտքի տնօրէն կոմս տ'Ամանու, Հանր. Պարտքի գոմիսէր Շէֆիգ պէյ Թարգմանութեանց դիւանին տնօրէն Լսատ պէյ։

Թուրքիոյ մէկ քանի նահանգներուն Բէժիի հաւատացեալները որպէսզի ժամանակ մը փորձի համար Հանր. Պարտքի վարչութիւնն պիտի յանձնուին։ Յանձնաժողովը հարկ տեսնելով քանի մը բացատրութիւններ ուզել Բէժիի վարչութենէն, Շէֆիգ պէյ երէկ Բէժիի պաշտօնատունը ղրկուեցաւ։

ՀԵԼԼԷՆ ԲԱՆԱԿԻՆ ԹՆդաւորագիրներու գնդապետ Բարասքէվօբուլոս, որ Վասոս զօրավարին հետ Կրետէ կը գտնուէր անցեալ տարի, երէկ առտու Պոլիս եկաւ և Պրիսթոլ պանդոկը իջևանեցաւ։

ՆՈՐ ՃԱՄԲԱՑ.—Յունիս 7ին կատարուեցաւ բացումը Բեանզերիի Էնկիւրիի կողմէն շինուած 7½ քիլոմէթը նոր ճամբու մը բացումը։

ՊԱՏՐԻԱՍՏ.—Մարտի սկիզբէն մինչեւ Մայիսի վերջը, թաղապետական 3դ շրջանակին մէջ 1984 տղոց պատուաստ տըրուեցաւ կառավարութեան ծախքով։

ՍԵՒ ԼԵՐԱՆ Նիգոլա իշխանին համար Թէբանէի մէջ շինուած չոգենաւակը քանի մը օրէն ծով պիտի իջուցուի։

ԱՐԻԵԼԷԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ ԹՈՒՂԹԵՐԸ.—Յայտնի է թէ Աբեւելեան երկաթուղիներու վճարականութեանց պարտեւները 100ին 58 համեմատութեամբ կը տրուին, օրինակի համար 600,000 ֆ.ին տեղ 348,000 ֆ. կը տրուի։ Հանր. Պարտքի վարչութիւնը այդ համեմատութիւնը աւելցնելու մասին վերջնական որոշում մը պիտի տայ։ Կ'ըսուի թէ 100ին 58ին վրայ, 19 ալ աւելցուելով, այսուհետեւ 100ին 77 պիտի տրուի։

ՄՈՆԻԹԷՕՌ կըսէ թէ Բերայի կառավարութիւնը թող տուաւ թէև Գալէտի Լիսնէի շէֆերուն օրինակը պատրաստող տըպարանապետը Միհրան Ուղուրլիկեան էֆ.ն և յանձնարարող պաշտօնեան, բայց իշխանները պատժադատ ատեանին յանձնեց։ Սրատնութիւնն չառնուելուն համար պէտք եղած արամադրութիւնները պիտի գործադրուին։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ մէջ շինուած Ս. Փրկիչ եկեղեցիին բացման նիկայ պիտի գըտնուին բազմաթիւ օտարազգիներ, որ հոկտեմբերը 26ին (Ն. Տ.) Հայֆա պիտի երթան։ Եկեղեցիին բացումը տեղի պիտի ունենայ հոկտ. 31ին։

ԱՐՄՏԻՒ.—Ամերիկայի և ուրիշ երկիրներու այս տարուան հունձքը, եթէ օդերը չարունակեն աղէկ երթալ, անցեալ տարուանէն 100ին 8-9 համեմատութեամբ աւելի պիտի ըլլայ։ Ռուսիա, բացի մէկ քանի գաւառներէ, աղէկ հունձք կը խոստանայ։ Ֆրանսայի մէջ հունձքերը անձրեւներու երեսէն չատ տեղ վնասուած են։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ.—Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ Եգիպտոսի Եգիպտական Դրամատան հաստատութիւնը լմցած խնդիր մը է։ Անգլիացի, Ֆրանսացի և Գերմանացի դրամատէրտերուն հետ բանակցութիւնները կը շարունակուին։ Գործի սկսելու համար Խեդիվին հրամանագրին կը սպասուի միայն։ Դրամագլուխը, ինչպէս գրուեցաւ ասկէ առաջ, մէկ միլիոն անգլ. ոսկի պիտի ըլլայ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Սամսոնի Գալամպագիաշ գիւղացի 23 տարեկան գեղանի աղջիկ մը ծովը նետուելով անձնասպան եղաւ, երիտասարդ մը խաբուած ըլլալուն համար։

ՄԱՌՍԱՆԵՆԴՈՒԹԻՒՆԸ.—Բէժիին Աբտիէլ չոգենաւը օսմ. զրօշակ կրող առագաստանաւ մը բռնեց, որ 200 խանթար մայրի տախտակ կը փոխադրէր Շիրա կղզին։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ.—Հիճազի ուխտաւորներէն Տէտէաղացի կին մը անցեալ օր Իզմիրի, պանդոկի մը մէջ մեռաւ։ բժիշկները դիակը քննելով հաստատեցին թէ մահը կասկածելի հիւանդութենէ յառաջ չէ եկած, հետեւաբար Թաղման հրաման տրուեցաւ։

ԱՆՏԱՌԵՐԸ.—Թասոս կղզին անտառները մինչեւ ցարդ կղզեցիները կը շահագործէին ու կը գործածէին. բայց հիմա այդ անտառները ընկերութեան մը յանձնուած ըլլալով, Թասոսի բնակիչները Ֆէէէրի Պատրիարքարանին միջամտութիւնը խնդրած են այդ մասին։

ՔԻՈՍԻ քարափի ընկերութեան հրաման ղրկուեցաւ որ կղզիին հին աշտարակները չփլցուին և պարիսպները իրենց վիճակին մէջ պահուին։

ԹԹԱՍՏԱՆ.—Երկրագործութեան նախարարութիւնը մասնագէտ պաշտօնեայ մը պիտի ղրկէ, Դարամուսալի Թթաստաններուն հիւանդութեան առաջքը առնելու համար։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ նորոգութեան համար Պոլսոյ կալուածական տուքերէն 40,000 ոսկի յատկացուած ըլլալը ծանօթ է։ Թուրք թերթ մը կ'ըսէ թէ այս շարթու 22,000 ղրշ.ի թերհաշիւ մը պիտի ղրկուի Ծովային Նախարարութեան։

ԿԵՂՔ ՄԷՃԻՏԻՖԷՆԵՐ.— Անատոլուի մէկ քանի գաւառակներուն տասանորդի միլիէգիմներուն կողմէ տրուած դրամներուն մէջ կեղծ մէճիտիէներ գտնուած են։

ՍՈՖԻԱՅԻ օսմ. զօրքերը Նուսուկի պէյ նախընթաց օր մէկ ժամ տեսակցեցաւ Ֆերտինանտ իշխանին հետ։ յետոյ կէս ժամ ալ խօսեցաւ Մառի Լուիզ իշխանուհիին հետ։

ԵՐԷԿ առտու Գոլիս հասաւ Մախսուսէի Իզմիր շոգենաւը, որ Սմանոի և Կիւրասոնի վաստերը կը բերէր։

Շ գհնաւը Գըզ-Դուլէի առջեւ Շիրքէթի 41 թիւ շոգենաւին հանդիպելով այս վերջինը երեք անգամ սուլիչը քաշեց և երեք անգամ դրօշակը իջեցնելով բարեւեց օսմ. զինուորները։

Իզմիր շոգենաւը Պէշիկթաշի առջեւ կեցաւ ու զինուորները Հաֆիտէյէ քայլերգը նուագեցին «բատիշահըմ չոգ եաշա» աղաղակելով։ Վեհ. Սուլթանը Չէրքէս Մէհմէտ փաշան շոգենաւ ղրկեց, իր կայս. բարեւները հաղորդելու համար զինուորներուն։ Վոսփորի չատ մը գիւղերէն համակրական ցոյցեր եղան, շոգենաւին անցած ատեներ։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՆԵԱՆ.— Ֆրանսայի հանր. կրթութեան և գեղարուեստներու նախարարութիւնը օֆիսիէ Պէ՝Ակադէմի պատուանշանը նուիրեց Սուլթանիէ վարժարանին տնօրէն Ա.գտիւրրահման էֆ.ի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՍԼԱՄՆԵՐԸ.—Սկլանիցի օսմ. հպատակ յոյն աղջիկ մը անցեալները կրօնափոխ ըլլալով ամուսնացած էր Պալչիքի մէջ իսլամ երիտասարդի մը հետ։ Սակայն տեղացի քահանայ մը յոյներ կրօնափոխ կինը բռնի առնելով հելլէնական հիւպատոսարանը փախցուցած էին։ Պուլկարիոյ կառավարութիւնը նկատողութեան առնելով Ֆիլիպէլի կայազօրը լուգրին այս անիրաւութեան մասին ըրած մէկ հաստատակութիւնը (զոր ծանուցինք անցեալ օ.) աղջիկը առնելով հելլէն հիւպատոսարանէն, ամուսնին վերադարձուցեր է։

ԲԺԵԿԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ բնեց և անվնաս գտաւ Պ. Կ.թոյի սաճառները, որ մաքսատան մէջ վար զրուած էին։

ՕՍՄ. ՊԱՆԲԱՆ չգիտի փակէ Լէֆկոշայի և Լիմոնի (Կիպրոս) Օսմ. Պանքայի ճիւղերը։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ.—Միտիլի, հին տան մը պատէն մարմարիոնէ հաստակեկ տախտակ մը գտնուեցաւ, որուն վրայ հին յունարէնով 20 տուն ոտանաւոր մը կայ գրուած։

ԿՐՕՆԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ.—Պէրութի մէջ 5 հոգիի բաղդացեալ ասորի ընտանիք մը իսլամական կրօնքը ընդունած է։ Հօրը տարիքն է 42, մօրը՝ 21 և երեք տղոցը 13, 10 և 7։

ՊՈԼՍՈՅ ԹՐԱՄՎԷՅՆԵՐԸ.—Երկրաչափ Պ. Բաբ չէ ընդուներ թրամվէյներու վարչութեան նախագահութիւնը։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ.—Պաղտատի հանր. Պարտքի նեցուր Ֆէէմի էֆ.ի յաջորդեց, Տրապիզոնի նեցուր Մէհմէտ Թեվֆիգ էֆ. որուն յաջորդեց Էնկիւրիի նեցուրը Ասրմ պէյ. այս վերջինին տեղը անցաւ Եէմէնի նեցուրին փոխանորդ Հաճի Շէֆիգ պէյ։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ և Էնկիւրիի մէջ նախընթաց օր անձրեւներ տեղացեր են։

ՇԱՊԻՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ զինուորական տուրքերը կանոնաւորապէս գանձելու համար պաշտօնեայ մը պիտի ղրկուի։

ԵԿՈՂ ԴԱՅՈՂ.—Դասթէմունիի և Տրապիզոնի դատական քննիչ Մէհմէտ Թայիպ պէյ, Տրապիզոնի Բէժիի նեցուրը Իսքէտէր Մէհմէտ էֆ., Բէժիի քննիչներէն Տիմիթրի էֆ. երէկ Պոլիս եկան։

Գերմանական Լոյդէյ պահականաւը երէկ Սեւ Ծով մեկնեցաւ։

Իզմիրի օսմ. պանքային տնօրէն Պ. Բաֆիլ Իզմիր գնաց։

Բարիզի օսմ. դեսպանատան խորհրդական Նէճիպ Մէլհամէ էֆ. երէկ Պ.լիս եկաւ։

ԴՈՐՖՈՒԻ օսմ. փոխ-հիւպատոս Նոֆիլեան էֆ. երէկ պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՈՃԻՐ.—Ոստիկանութիւնը նախընթաց օր Զամբճայի մօտ մարդու մը դիակը գտաւ։ Կատարուած քննութենէն հաստատուեցաւ թէ դիակը 23 տարեկան Բէքիմ էֆ. անուն երիտասարդի մըն է, որ 5 օր առաջ սպաննուած է։ Դիակին քով, դաշոյն մը մնացած էր գետինը։ Ոճրագործը կը փնտռուի։

ՀԱՆԱՀԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՇԱՏԱԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՏԻՊԱՐՆԵՐ.— Լիւսէրնի (Ֆրանսա) գիւղացիները կ'երեւայ թէ առային տնդը կը գրաւեն ստամբսային խնդիրներու մէջ։ Կ'երեւայ թէ այդ բարեփոխ մարդիկը իրենց առօրեայ գործումներուն հաղիւ ժամանակ կը գտնեն և ստամբսներէն զատ ուրիշ բան վրայ չեն կրնար մտածել, քանի որ մինակ իրենց ճաշի ժամերով օրը կը լրանայ։

Դաղափար մը տալու համար անոնց կերածին վրայ, կը բաւէ անշուշտ ըսել թէ օրական ութը անգամ կերակուրի կը նստին, առանց հաշիւ ընելու գովացուցիչ ըմպելիներու համար վատնած ժամանակնին։ Եւրոպական թերթը՝ ուրկէ կը քաղենք այս մանրամասնութիւնները, կը յայտնէ թէ այդ ճաշերէն հինգը տեղի կ'ունենան ցորեկէն առաջ, երկուքը ցորեկէն ետքը և մէկ հատն ալ գիշերուան մօտ։

Եւ զարմանալին հոն է որ, ստամբսի անհանգստութիւն ըսուածը դեռ չէ ճանչցուած գիւղին մէջ։

ՈՐՔԵՈՍ ԴԱՒԱԴԵՂԻՆ ՄԷՋ.— Եւրոպական հանդէս մը յօդուած մը կը հրատարակէ, կենդանիներու վրայ երաժշտութեան ըրած ազդեցութեան մասին։

Փորձերը կատարուեցան ջութակով, սրինգով և պզտիկ սուլիչով մը։ Ջութակը բուռն ազդեցութիւն մը ընել կը թուէր զրեթէ բոլոր անասուններուն վրայ, որ անոր ձայնը առնելուն պէս, գլուխնին այն կողմը կ'ուղղէին։

Առիւծը պոչը շարժեց, մատակ առիւծը, հիացած՝ գառագողին վանդակներուն քով գնաց, ջանալով իր ազնուական ամուսինն ալ հրաւիրել ջութակին մօտը։ Ձերմակ արջը իսկ յն ետեւի ոտքերուն վրայ կենալով, ուրախութենէն սկսաւ ոռնալ։ Օձերը պոչերուն վրայ տնկուած, նուագին չափերը կը զարնէին գլխու աջ ու ձախ ու վերիվայր տատանումներով։ Վագրը անգամ գոհ երեւութով մոռկ կ'ընէր։

Սուլիչը, որ յաջորդեց ջութակին, բոլորովին ներհակ արդիւնք մը յառաջ բերաւ։ փիղը կատղեցաւ, գրգռուեցաւ, ոտքը գետնին թակելով։ Ջայլամը ցցեց փետուրները, որոտաց և փախչելու տեղ գտնուեցաւ։ Վագրին կատաղութիւնը չափ չունեցաւ. կարծես պիտի կործանէր գառագեղը. գալով օձերուն, անոնք ահաւելի տանջանքներու մատնուած կ'երեւային։

Սրինգին ձայնը հաստատ քիչ յետոյ, ու գաղրեցուց կենդանիներուն յուզումը, որ դարձեալ հիացիկ յախտակութեամբ մը, ակսան մտիկ ընել սրինգին անուշ խաղերը։

Մի միայն փիղերը և պռաներն էին որ անզգայ մնացին երաժշտութեան դաշնակներուն։

ՀՆՈՐՔ ՄԸ.—Լուիժի.ի որսորդապետը Սէն-Տընիի սրբայարանին միաբաններուն ձեռքէն ազատելու համար, որ ամեն որսի ատեն, ոտքի տակ պատելով, ձանձրոյթ կը պատճառէին որսորդներուն, օրին մէկը հնարք մը մտածեց։ Սեւազգեստ քանի մը խրտուիլակներ շինել տուաւ, գլուխներնուս վրայ մի՛ի կողմներ դրաւ ու տեղ մը կեսուեցաւ զանոնք։ Յետոյ թաղ տուաւ բաղեները, որ կեղծ վանականներուն վրայ յարձակելով, միսի կորոնները յափշտակեցին տարին։ Այսպէս ամիս մը վարժեցնելէ յետոյ իր բաղեները, օր մը որսի հանեց զանոնք, Սէն-Տընիի աբբայարանին մօտերը։

Բաղէները սնաղգեաց ճմարիտ վանականները տեսնելուն պէս, չըսպասեցին, թևերուին բացին ու խոյացան անոնց վրայ։ Ս. հայրերը անգամ մըն ալ չեբեւեցան։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԲԱՂԱՌ ՄԸ՝ ՈՒՐ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆ ՄԻԱՑՆ.— Իտալիոյ մէջ, Ֆուրինոյէն քիչ հեռու կը գտնուի Աօսթա քաղաքը՝ որուն բնակիչները առանց Բաստոռոմէնիան ֆրանսերէն միայն կը խօսին։

Հրամանագիրները, պաշտօնաթուղթերը, եկեղեցական արարողութիւնները՝ վերջապէս ամէն բան ֆրանսերէնով կը կատարուի այս քաղքին մէջ՝ որ նշանաւոր է Բաւոյի տը Մէթրի մէկ յուզիչ պատմութեամբը՝ գրուած այդ քաղաքէն բորոտի մը վրայ։

Վարժարաններուն մէջ աշակերտներուն կ'աւանդուի երկու լեզու. ֆրանսերէն և իտալերէն, բայց իտալերէնի համար այնչափ խնամք չի տարուիր։

Իտալական կառավարութիւնը չատ աշխատած է այս ինքնատիպ քաղաքը բոլորովին իտալականացնելու համար, բայց չէ յաջողած։ Եւ ասոր հակառակ, Աօսթայի բնակիչները պատուական հպատակներ են, իտալական միապետութեան միշտ հաւատարիմ, և որոնք՝ այսօր, հակառակ միայն ֆրանսերէն խօսիլ կարենալնուն, չպիտի ուզէին ֆրանսական քաղաքացիներ ըլլալ։

* * *

Ցայտնի է թէ մահապարտ յանցաւորները բանտերուն մէջ առանձնաշնորհումներ կը վայելեն. ոմանք ամէնէն չատ սիրած կերակուրներն կ'ուզեն, ոմանք իրենց պաշտելի մէկ ըմպելին, ուրիշներ այս ինչ բանը և կան որ բան մը չեն ուզեր։ և.ն։

—Դուք ինչ կ'ուզէք, կը հարցնէր օր մը Բարիզի Ռոբէդ բանտին տնօրէնը, մահապարտ ոճրագործի մը։

—Ո՛ս, պատասխանեց մահապարտը, դանդաղ ու ծանր ձայնով մը, անգլիերէն սրվիլ։

* * *

Պիտակավաճառ մը՝ երկու կիներու, որ կանցնէին իր առջեւէն, ակնարկ մը նետելով պիտակի գամբիւղին։

—Հրամմեցէք տիկիններ, պիտակ հրամմեցէք, պիտակ ուտող տիկիները միշտ գեղեցիկ կը մնան։

Կիները կանցնին կերթան առանց պատասխանելու իրենց եղած փաղաքուշ հրաւէրին։

Պիտակավաճառը չարունակելով,

—Գեղեցիկ կը մնան... պայմանաւ որ գեղեցիկ ըլլան արդէն։

ԷՔԻԹԱՊԼ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Երբ մարդ արժեթուղթ մը կ'ընտրէ, խնայողութիւնները չահագործելու համար, նկատողութեան կ'առնէ այդ արժեթուղթին գինը, արդի գինը և այն առաւելութիւնները՝ զոր կը ներկայէ ապագային համար։

ԷՔԻԹԱՊԼ՝ որ ամէնէն զօրաւոր ապահովագրական ընկերութիւնն է այսօր, Բովանդակ աշխարհի մէջ, երբեք յետադիմած չէ։ միշտ առաջ գացած է հակառակ արգելքներու, անցնելով անվտանգ ելեմտական և առևտրական տագնապներէն։ Իր գործառնութիւնները կը տարածուին բովանդակ աշխարհի մէջ, որովհետեւ ընկերութիւնը չի վախնար ո՛չ համաճարակներէ և ո՛չ տնտեսական տագնապներէ, որոնք կրնան առաջ գալ երկրի մը մէջ։

Իր աչքի զարնող զարգացումը և սա իրողութիւնը՝ թէ Բոլոր Եվրոպական էկոնոմիական ընկերութիւնները, նոյն իսկ պանանոթ որ երբէք Բաստոնէրի տարիներ առաջ կապմակերպուած էին, կատարելապէս կ'արգարացնէ իր սա կարծիքը թէ ապագային իր ապահովագրական մուրհակներու (police) տերերուն պիտի կրնայ ընծայել այնպիսի շահեր և առաւելութիւններ, որոնց ո՛չ մէկ ուրիշ ընկերութիւն կրնայ հասնելու յոյս ունենալ։

Անգլիոյ մէջ էր զարգացման և ապահովութեան արագութիւնը՝ լաստոյն ապահովութիւնն է այսպէս բարգաստանան։

ՀԱՐԱՆԵՒԻ ՄՈՄԵՐ

ՄԵՍԵՐՈՊ ՀԻՒԱՆԴԻՆՆԱՆ

Հանրածանօթ ծաղկավաճառ և զարգարող հարանիի մոմերու, Գամանոտ խանի անկիւնէն փոխադրուած է Զաքմաքճիլար եօրուշ Մեծ Նոր խան վարի յարկ թիւ 47, ուր կը վաճառէ հարսանիքներու համար ծաղկաւէտ կերպանդներ, քօղքեր, ձեռնոցներ, և.ն. և կը զարդարէ ՀԱՐԱՍԻ ՄՈՄԵՐ վայելուչ և ճաշակաւոր, հաստատ գիներով։

QUININE PELLETIER

Հարբուխի մը, ցնդատապի մը և տենդային վիճակի մը յաջորդող հիւանդութեանց սկզբնաւորութեան միջոցին բժիշկը կը կանչեն, որ չատ անգամ կանուխ չի հասնիր, Բիլնէն Բելլեթիէրի դեղահատերէն երկու կամ չորս հատ բաւական են Տոքթէօրին գալուստէն սպասելու և հիւանդութիւնը բուժելու։

ՏՈՒԹԼՈՒՕՐ ՀԱՐՄԱՆՏԱՍ

Կը ծանուցանէ թէ, հինցած և նոր սկսած ջերմամիզութիւնը և անկից առաջ եկած ամէն կարգի հիւանդութիւնները, բոլորովին նոր մեթոտով մը հինգ վեց օրուան մէջ կատարելապէս կը բժշկէ, առանց հիւանդին ցաւ զգացնելու. անոնք որ կը տարակուսին, բժշկելէ վերջ կրնան վճարել բժշկութեան վարձքը։ Հիւանդներն ամէն օր առտուընէ մինչեւ իրիկուն կըրնան ներկայանալ Տոքթէօրին դարմանատունը, Դալաթիա Ալանտըգիլար ճատտէսի, Գարապուշ օթելին դիմաց, 97 թիւ լամպաների խանութին վրայի յարկը։

29 25—41

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՍԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4դ երեսը

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

Հետեւեալ տեղեկութիւնները մեզ հաղորդուած են այս առաւօտ 11 Յունիս։

Կ.ՊՈԼԻՍ.—Մանրաչափ 765.— Զերմաչափը 21 աստիճան։ Մրդը պայծառ։

— Կեսօր, ժամը 4,19։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ.—Զերմաչափը ցոյց կու տայ։

Արեանկել 6 աստ., Բեդրպատրկ 14, Սիճոպ, Իզմիր 15, Վիեննա 16, Բարիզ 19, Վարսաւ, Աբեճի 22, Սելանիկ 24, Թրիճսբէ 25 աստ. զրոյեն վեր։

Սեւ Ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Հանդարտ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	16
Ամէնէն բարձր գին	»	24	20 ½
Ամէնէն վար գին	»	24	16
Բուլմէլիի երկաթուղի	Ֆր.	109	—
Ամէնէն բարձր գին	»	110	—
Ամէնէն վար գին	»	108	87

ԲԱՑՈՒՄ 11 Յունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	24	18
Բուլմէլիի երկաթուղի	Ֆր.	109	58
Օսմանիէ		405	—
Ռէժի		292	50
Օսմ. Պանքա		12	25
Քաէտի ժէնեռալ ՕՔՔժ.		8	24
Երկրագործական Պանքա		7	30
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօր.	Ա. Ո.	3	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	45
Թրամուէյ բաժնեթ.		790	—
» ժուիսանս		390	—
» պարտաթ.	Ֆր.	503	—
Էդրբոսի ջուրի ընկ.	»	315	—
Քարափ կ Պոլսոյ	»	462	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ուն օրուան	Օ. Ո.	3	—
» մէկ ամսուան	»	—	—
Բուլմ. Երկթ. ուն օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանկնոց	Ղրշ.	87	03
Անգլիական ոսկի	»	109	34
Բոլ Էսթերիալ	»	89	35
Քրիմիդ	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	03
Մէճիտիէ	»	96	30
Բուպլի Քոթաղամ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	07 ½
» » » չէք	»	109	33
Բարիզ » »	Ֆր.	23	05
» » » չէք	»	22	25
Պերլին անտոկոս չէք	Մարք	18	48 ¾
Վիեննա չէք	Ֆիորր.	10	87 ½

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 22 Յունիս

Օսմ. Քոնս. Սեռի Ա.	Ա. Ո.	63	50
» » » Բ.	»	45	63
» » » Գ.	»	26	25
Դ.) բաց.	»	22	12
) գոց.	»	22	18
Փոխառութիւն Դասապա	»	83	50
Օսմ. 3 ½ %	»	79	—
Օսմ Կայս. Պանքա	»	12	25
Այտրնի երկաթուղի	»	13	50
Եգիպտական Միացեալ	»	107	75
Ագնլ. Քոնսոլիտէ		111	31
Հելլենական 5 %	»	39	—
Մոնորոլ հելլենական 4 %	»	43	—
Ռանթ » 4 %	»	33	—
Գուլգ. փոխառ. 6 % 1888	»	95	—
» նոր » 6 % 1892	»	95	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	41
Դրամագլուխ	»	3	—

ՎԻԵՆՆԱ, 22 Յունիս

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիորր.	47	55
» Լոնտոնի վրայ	»	120	25
Բուլմէլիի երկաթուղի	»	60	55
Օսմ. Ռէժիի	»	134	50

ԲԱՐԻԶ, 22 Յունիս

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	42
) գոց.	»	22	47 ½
» » » Բ.	»	45	57
» » » Գ.	»	26	45
Օսմանիէ	»	405	—
Բուլմէլիի երկաթուղի	Ֆր.	110	50
Օսմ Ռէժիի	»	292	—
Օսմ Կայս Պանքա	»	559	50
Ֆրանս Ռանթ 3 %	»	102	52
Քաէտի Լիոնէ	»	811	—
Պանք տը Բարի	»	951	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3680	—
Իտալական Ռանթ	»	93	57
Սպանիական արտաքին	»	33	81
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	255
Դրամագլուխ	»	02	—

ՊԵՐԼԻՆ, 22 Յունիս

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	97	20
Բուլմէլիի երկաթուղի	»	114	—
Անատ երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	320

THE
LANCASHIRE INSURANCE COMPANY
Մ. Մ. ՊՕՆՏ. ՍԷԼԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.
4, Բէ-վա-Բ Թէ-Ռէլ Բա, Կալաթա
Ապահովագրութեանց, առաքմանց և յանձնարարութեան գործակալներ
Գործակալք Լանքաշիռ Էնշուրանս և ընկ.
» Թամիզի և Մբբսի Մարին Էնշուրանս ընկ.
» Ֆան Օբէն և ընկ. Լիմիթըտ, Լիվերբուլ Էնգլանտ և ճէնէրալ Էքսբրէս։
Թղթակցութիւն բոլոր նշանաւոր քաղաքաց հետ. ծրարուած ապրանքներու առաքում աշխարհի բոլոր մասերուն մէջ, խիստ չափաւոր գիներով։

ԳԱԼԼԻԳՈՄՕՆ
ԱՆՈՒՇԱՀՈՍ ՋՈՒՐ

Մաղերը մոլուշ և պեխերը նոր կելու և պակասելու ան մաղթիմակ յատուկ ջուր։

Վեհ. Սուլթանի տարրաքէշներէ Տոքթ. Սինկրոն էֆ.ի և քաղաքային բժշկական վարժարանի ուսուցիչներէն քիմիագէտ Ճէլալեան Ճոլսէֆիէֆի ընկերակցութեամբ պատրաստուած։

Մեր հրապարակին վրայ ծախուած բոլոր ներկերուն մէջ ամէնէն յաջողը և ամէնէն դիւրին գործածուողն է։

Մաղերուն կու տայ փայլուն և բնական գոյն, առանց մարթը արատելու։ Գործածման եղանակը և միւս մանրամասնութիւնները բացատրուած են տուփերուն հետ գտնուող յայտագրին մէջ։

Ընդհ. ներկայացուցիչ և մթերապահ բոլոր Թուրքիոյ և օտար երկիրներու համար, Պ. Թ. Սքաւրաքի, սափրիչ, Բերա, Մեծ-Փողոց, թիւ 158 Սիրէ տ'Ալէքի քով։

Պոլսոյ կողմը մեծ մասնաճիւղ, Մահմուտ բ

ԿԱՐԴԱ՛Ն

Անոր բ կը դառնայն ցնցղատապի (դոժդիր) և հինցած սա ընչոյծ հոբբոներեր

Զնայուած կամ գէշ դարմանուած հարբուխ մը շատ անգամ ցնցղատապի կը փոխուի, եթէ թոքախտ չդառնայ. երբեմն նոպաները այնքան ուժգին և յաճախակի կըլլան որ ամբողջ կազմը-ուածքը կը խանդարի. քունը դրեթէ անկարելի կըլլայ. զարկը անկանոն. ամենամեծեւ պաղը կը կրկնապատկէ ցաւերը։ Ցաճախ գնտակներ կը կազմուին որ շատնալով կը ծոցին թոքերը. երբ խուխ գոյանայ ոտքերուն բշիշները կը քայքայուին և մեծաքանակ նիւթ կը կորսուի, խռոչներ յառաջ գալով։ Հիւանդը կը հիւծի առանց ցաւ զգալու, յարատեւ մեղմատաղտուութեան մը մէջ կինայ. իր թուքը, սկզբան ճերմակ, վերջերտ և սատափի գոյն, տակաւ առ տակաւ գորշ կանաչեկ գոյն մը կառնէ։ Իր կեանքը ուրիշ բան չէ բայց եթէ յամր հոգեվարք մը և կը մարի կատարեալ գիտակցութեամբ։ Պէտք է զգուշանալ ուրեմն այն հարբուխէն որ կերկարի և որ մանաւանդ ցնցղատապի մը ծնունդ կուտայ։ Պէտք է արգիլել չարիքը երբ տակաւին չէ ծաներացած և ամենէն լաւը սկիզբէն իսկ ջնջել է զայն։

Խահուէի դգալ մը «կուտռօն տը Կիւյօ» գաւաթ մը ջուրի կամ գործածուած ըմպելիին խառնուած, բաւական է շատ անգամ բժշկելու համար քիչ ատենուան մէջ ամենէն յամառ հարբուխը և ամենէն հինցած փողատապը։ Ա.յապէս կարելի է նոյն իսկ կասեցնել թոքախտը, որ արդէն բաւական յառաջացած ըլլայ։ Ա.յս պարագային մէջ, կուտռօնը կը կեցնէ գնտակներուն քայքայումը, ու երբ բնութիւնը օգնէ, բուժումը շատ անգամ յուսացուածէն աւելի արագ կըլլայ։ Պարզ է ասա և ճշմարիտ։

«Կիւյօի կուտռօնով 30 տարիէ ի վեր, բազմաթիւ անյուսալի բուժումներ ստացուած ըլլալով, մէկ քանի մրցակցիներ, օգուտ քաղելով երբեմն անունի նմանութենէ, կուզեն իրենց արտադրութիւնը ծախել բուն արտադրութեան տեղ, խաբելով հիւանդը ի գլխաւորս։

Արդարեւ զանազան տեսակ կուտռօններ կան։

Ամենէն լաւ կուտռօն տուող եղեւնիները Նորվեկիոյ մէջ կը գտնուին և Մ. Կիւյօ իր արտադրութիւններուն համար կը գործածէ Նորվեկիոյ ամենէն մաքուր կուտռօնը, հակառակ իր բարձր գինին. մինչդեռ յաճախ, ուրիշներ, խնայողութիւն ընելու համար վարնոց կուտռօններ կը գործածեն, որ շատ աւելի ածան են բայց չեն բուժեր։

Ուրեմն պէտք է, ցնցղատապը, հարբուխը և մանաւանդ թոքախտը և դժուարաշնչութիւնը բուժելու համար, միմիայն և բացարձակապէս Կիւյօի կուտռօնը հարցնել դեղարանները և աղէկ մը ապահովուիլ թէ դեղագործը Կիւյօի ճշմարիտ կուտռօնը կուտայ ձեզի։ Արդ, դիւրին է գիտնալ այդ բանը, նայելով թէ պիտակը կը կրէ՞ սա հասցէն Maison frère, 19 rue Jacob, Paris, ուր փոխադրուած է Մ. Կիւյօ 1869էն ի վեր։ Իւրաքանչիւր շիշ իր պիտակին վրայ կը կրէ հնարիչին ստորագրութիւնը E. Guyot, երեք գոյնով, մանիշակագոյն, կանաչ և կարմիր, շեղակի գրուած։

Սոյն դեղը կը գտնուի Պոսոյ և գաւառներու բոլոր դեղարաններուն մէջ։

Այս դեղին ուրիշ մէկ առաւելութիւնը, իր գինին շափաւորութիւնն է։ Եթէ նկատի առնուի թէ մէկ շիշ Կիւյօի կուտռօնով 12էն 15 լիտր ջուր կամ ըմպելի կը գործածուի, կը հետեւի թէ, ենթադրելով որ օրը մէկ լիտր ջուր կը խմուի, օրը հազիւ մէկ զրշ.ի դեղ պէտք է գործածել։ Ցայտնի է թէ դիւրաբուժութեան հետ գինն ալ ծառայած է ժողովրդականացնելու այս դեղին գործածութիւնը։

25—26

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ռ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Ե՞ՆՆԻ ԲՈՒԼՈՒՐՈՎ ՎԲԱՅ յուրաքանչիւր, ՏԵՂԻ Զբաղուածութեանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներն ալ անդամն կը լեցնեն. ցաւազրկիչ և բոլորովին վերջնական պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և գիտցկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, գեմի յեռաստրոնի ըստ գրուելի, ոսկեղինի, և ոչ ոք արդասանուինի երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնը կատարելապէս կը բուժուին ցինչպէս նաեւ թրմբեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աք աններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամահանութիւն։

Ց.Գ. Ամերկ. սով.համաձայն ձեռները կիրակի օրերն ալ, (Ինչ- կ- օր) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (Ինչ- կ- էն) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին

Գաղթականներ կրնան դիմել իրենց բնակարանն, Ռ- 1 Թէ-օվլէ խուրտ։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՆԵՆԱՒՔ

Ընդարձակ Հալէ, Կ. Պոլսոյ և Օրթաքեոյ

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալպանս	1069	Գոմա	1497	Կոզ	1011	Մալմա	724	Բոզարիս	1862
Ալէքթօ	3607	Գոնկա	2906	Կրտանս	1695	Մարէնկա	2273	Սարֆա	1113
Ամնէլը	1541	Գոբսս	895	Հիրս	775	Մարգէլլա	3709	Ցիբիս	1735
Արիստոս	2377	Տիտս	48 1	Հիտալա	1581	Միբատս	3557	Սիլվիս	1193
Գասանս	18 2	Տսվինս	937	Հիտոռ	3720	Միլս	1657	Սբէրս	1200
Գորտինս	1264	Տուրս	2383.	Հորդիս	3600	Մոնդէպէլս	1735	Թասսս	1328
Գրաֆ	1076	Տրարս	1713	Հումպէր	596	Մուրիլս	2419	Թ. Ալիսրն	1546
Գրիէն	841	Տինամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Թօքիս	3827
Գրֆֆալս	4431	Իպրս	2464	Իտաճս	5540	Սոնիս	4100	Թուլէտս	1470
Դէյրս	1671	Էլոսրատս	15.0	Ճրէսս	1080	Սնեարիս	4036	Թորբիտս	487
Գալիրաս	1337	Էրադս	148	Քէլէս	1053	Սրլատս	1535	Ուրարնս	24
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Բօլրնս	307	Բալէլմս	1587	Վասրս	1914
Գաղս	1094	Ֆինլանտ	1828	Բօվնս	1700	Բոլս	510	Վլոս	1288
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Ռիալթս	2229	Վուլթուրնս	2396
Միսէրս	1834	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանոս	227.	Ռի	1663	Սէտս	18..
Գլիս	2697	Կալլէս	3060	Լիվրպուս	1643		1613	[illegible]	1200
Գոլորատս	4235	Կրանս	1243	Լօրէնցս	3191	Ռամէս	1789		

Իսկ ոչ հոգենաւը, նաւապետ Ուտրն, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Էպրս հոգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն մեկնած է ամսոյս 9ին և 24ին հոս կ'սպասուի։

Բոնկս հոգենաւը, նաւապետ Ճոնս, ընդհանուր վաճառքով Հալէն մեկնած է ամսոյս 21ին և Յուլիս 8ին հոս կ'սպասուի։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻԶՕ

Թիւ 17—18, Ֆրուչիւք Միլլէթ խան, Գալաթիա

ՇՈՒԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱՆ և ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

Ն. ԲԱՓԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Պորտ-Սայիտ ծիր-կանոնաւորապէս բանող

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Յունիս 27 Մինչեւ Լիւ Անատոլուի եղերքէն։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Յունիս 28 Մինչեւ Մարսիլիա ուղղակի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք

Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն Նաւուղղեալ, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹԻՈԹԷՄ ԲԸՂՈՒԼ

575 Թոփհանէ, քարափին վրայ

ՓԻՈՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ոչ ոք թոյլ երթալ անդամ կը բռնէն Լիվերպուլ և Աշխարհի գլխաւոր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ումբրիա	7718	Պոսնիտ	4581
Եղրուբիա	7718	Սամարիա	3574
Սկիվիա	7391	Մարանոն	2405
Ուրանիա	7268	Աղլաս	2395
Բալտնիա	5587	Սարակոսա	2168
Մէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2241
Գալլիա	4809	Բալտիրա	2144
Ասիա	4557	Բրինիատս	1898
Էլէբրս	2143	Մորոգգս	1851
Էտտար	1876	Քամբանիա	12950
Հէրպուրկ	1614	Լուբանիա	12950
Բազլոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար

Thomas C. Joly

Ալիքսանտրիա խան, Թիւ 401

Գալաթիա 571

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ։

Ընկ.՝դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	67,000,000 »
1895 ի հասոյթք	25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, Քրիստիի փող (ՀԻ Մոխտարեան տեղը)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՕՐ ՐԷԲԷՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1898 Մայիս 8 (Ն. Տ.) կիրակիէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇՆ. ԷՍԿԻ—ՇԷՀԷՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կարգ. թ.34 խառն Առտու Ժ.	Վ.	թ.36 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կարգ. թ.31 խառն Առտու Ժ.	Վ.	թ.33 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
11	—	7	40	մկն. Քարաքէոյ Կամուրջ	ժմն.	3	00	11	30
11	25	8	5	ժմն. Հայտար Փաշա	մկն.	3	20	11	5
11	45	8	17	մկն.	ժմն.	3	13	10	50
12	52	9	30	ժմն. Բէյտրք	մկն.	1	08	9	34
1	—	9	38	մկն.	ժմն.	1	00	9	24
1	26	10	5	» Թուզլա	»	1	27	9	2
1	49	10	34	» Կէյկէզ	»	1	2	8	38
2	13	11	—	» Տիլ Իսքէլէսի	»	12	30	8	9
2	24	11	13	» Թավշանտիլ	»	12	18	7	59
2	43	11	34	» Հէրէքէ	»	12	5	7	47
3	4	12	—	» Եարբմա	»	11	32	7	20
3	18	12	17	» Թիւրիւս Զիֆթլիք	»	11	14	7	5
3	29	12	30	» Տէրինճէ	»	11	3	6	56
3	43	12	48	ժմն. Իզմիտ	մկն.	10	45	6	40
4	5	—	—	մկն.	ժմն.	—	—	6	18
4	42			» Պէյլիք Տէրպէնտ	»			5	42
5	14			» Սապանճա	»			5	12
5	41			» Ատա Բազար	»			4	54
6	28			» Կէյվէ	»			3	58
6	54			» Աք Հիսար	»			3	32
7	29			» Սէքէօտ	»			3	3
7	59			» Լէֆքէ	»			2	29
8	37			» Վէզիր Խան	»			1	51
9	20			ժմն. Պրլէճիք	մկն.			1	11
9	35			մկն.	ժմն.			1	—
10	45			» Քարաքէոյ	»			12	10
11	28			» Պօզիւրք	»			11	34
12	14			» Իս Էօսիւ	»			10	57
12	44			» Զուբուր Հիսար	»			10	24
1	22			ժմն. Էսկի Շէհիր	մկն.			9	45
Իրկն.								առտ.	

ԷՍԿԻ—ՇԷՀԷՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կարգ. թ. 222 խառն Առտու Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՁ Կարգ. թ. 221 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
10	20	մկն. Էսկի-Շէհիր	ժմն.	1	37
11	3	» Կէօքճէ քէօրբ	»	1	2
12	3	» Սապանճա բունար	»	12	21
12	53	» Ալաեունտ «		11	30
1	42	» Զէքքրլրէր	»	10	38
2	47	» Տէօյէր	»	9	49
3	15	» Իհսանիյէ	»	9	11
3	41	» Համամ	»	8	44
3	55	» Կազլիկէօլ համամ	»	8	35
4	50	» Աֆիոն Կարա Հիսար	»	8	3
5	27	» Պէյլիք Զօպանլար	»	7	7
6	26	» Զայ	»	6	17
7	18	» Իսհակլու	»	5	18
7	46	» Եասխան	»	4	44
8	18	» Աք Հէհրը	»	4	18
8	59	» Ազարի քէօյ	»	3	37
9	40	» Զավուշճը քէօյ	»	2	54
10	20	» Իլկէն	»	2	20
11	14	» Գատըն-Խանը	»	1	20
12	5	» Սէբայ-Ինի	»	12	33
12	40	» Մէյտան	»	11	52
2	—	» Բունար-Պաշը	»	10	46
2	46	ժմն. Գոնեա	մկն.	9	54
Իրկն.				առտ.	

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ. ԲԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԱՐԱՍ ԳՈՒՄԱՐ

906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Ֆոլլենպրեն յ'Ամերիկա

Փարիզ, 16, Պուլվար տէ գ'Իթալիէն. 1, 3, իր Լը Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ 1845էն հիմնուելէն ի վեր

Ապահովագրեալներու վճարուած 87,000000
Հասոյթ 196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք 661,000000

1896 յունուար 1

Աւանդք եւ անշարժ կալ. յ'Ամերիկա 40,00000
Ժամանակաւոր դրամագլուխ 124,00000
Արդի ապահովագրութիւնք 4Մ.էլ.— 141,00000

Տիկնոջմէն ապահովուիլիք

Շահաբաժիններու բարձրամբ և ապահովագիներու վերադարձամբ՝ ի դէպ մահու

Պայմանագրութեան նոր եղանակ

սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։ ԱՌԱՆՑ ՎՆԱՍԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան։

Հինգ տարի եաքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու հաս՝ դիմել առ. Տոքթոր-Ինի ի Թոքիոս

188 Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ եւ Ընկ.

Հոյվատար ի ոգ. Վ. ի Խան, Գալաթիա

COMP. RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Դշ. 9.21 Միտիլի, Իզմիր, Պիրէոն, Ալեքսանդրիա, ժամը 3ին յետ միջօրէի։

Դշ. 10 22 Ցեվաստաբոլին ուղղանգակ, առտ. լեռնեան ժամ. 10ին։

Երք. 11/23 Տարտանէլ, Այնօրոզ, Մէլոնիկ, Իզմիր ժամը 4ին յետ միջօրէի։

Շբ. 13 25 Իւէպոլու. Սամսոն, Օ. տու, Կիրաս Ն, Տրապիզոն եւ Պաթում առտ.ն ժամը 11ին։ 562

ՄՈՍ

ՇՈՒԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիվբոլ, Պորտսայիտ, Մէլքէրլոնդի և Մէ- Մովի Գլէ- Բանող

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Սամուէլ	3000	Թիրա	2500
Անպիս	3000	Նէլքիա	2400
Թէյլրը	3000	Օսայրիս	2250
Թեանդրուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Ոֆինքա	2000
Սամանլի	3000	Կասրնի	1500
Թարիսիս	2500	Գիլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹԷԼ և ԸՆԿ

Բէրթոլ խան

ՇԷՏԷՄ ՄԻՍ և ԸՆԿ.

568 Ֆլ. Ճէյլա Սարայ, Գալաթա

ՖԻՐԵՏ. ԼԻՕԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈՒԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիվբոլ և Արէ-Բէլէ Գլէ- Բանող

Լաֆէնոյէ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Վիրգորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Առմինան	10500	Էմիրշիրն	3500
Էկսոդրիան	10500	Աբրոժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալմէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճորճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Կոստանտին	8000	Ալգաշիրն	2500
Ֆիրմինիան	8000	Էսպանիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինեռ	800
Վալենիան	3700	Սրբոզ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տեբերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Գալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դ՝ մլ առ. ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԻՆ

Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1

Գալաթիա

Արտօնատէր Կ. Ս. ԻԹԻԼՃԵԱՆ

«ՄԱՍԻՍ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (104)

ԷՄԻԼ ԳԱՊՈՐԻՕ

ԴԺՈԽԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔ

ԲԱՍՔԱԼ ԵՒ ՄԱՐԳԸՐԻՏ

—Այո՛, իրաւունք ունիք, անշուշտ պիտի կորսուի պէտք էր ըսէիր Ասկէց առաջ եկած է վարանումս։ Կը մտածէք որ միմիայն ինձի համար կը զոհէք այդ դուստրն, որ շատերու համար հարստութիւն մ'է, ամենէն առաջ ինձի համար։ Ուստի կը հարցնեմ ես ինձի թէ ներելի՞ է ինձ ընդունիլ այսպիսի զոհողութիւն մը, թէ առանց վստահ ըլլալու պիտի կրնա՞մ փոխարինել... պիտի կրնա՞մ երբեք հարիւր հազար ֆրանք ունենալ ձեզի վճարելու համար....

—Եւ սակայն այս ստակը պէտք է ձեզ Վալորսէի մտերմանալու և անոր վստահութիւնը գրաւելու համար....

—Ճշմարիտ է... և եթէ իմս ըլլար, չէի վարաներ...։

Բասքալին այս չափազանց վստահութիւնը, կատարեալ ուղղութեան խղճմտութիւնը, որ աղքատ մարդոց վրայ դժուարաւ կրնայ տեսնուիլ, շարժեցին պառոնին սիրտը։

—Սիրելի՛ պարոն Ֆէրայէօր, ըսաւ, անհոգ եղիք, ձեզի համար չէ որ կ'ընեմ այս զոհողութիւնը. հաւատացէք խօսքիս...։ Առանց ձեզի ալ փոխ պիտի տայի այս ստակը Պ. Վալորսէի. և եթէ դուք չէք ուզեր տանիլ անոր, ուրիշի մը ձեռքով պիտի ղրկեմ....

Այլ ևս խօսք չէր մնար Բասքալին։

Բռնեց պառոնին ձեռքն, և ուժով մը սեղմելով

—Շնորհակա՛լ եմ, ըսաւ։

Պառոնն ուսերը թութուեց սրտագին շարժումով. իբրև մարդ մը որ կարեւորութիւն կամ արժանիք մը չի տեսներ իւր ըրածին մէջ, և քիչ համակրական ձայնով մ'ըսաւ...

—Եւ գիտէք, սիրելի՛ պարոն, այս ստակը ձեր ուղածին պէս պիտի գործածէք, ինչպէս որ պահանջեն ձեր շահերն, որ իմս ալ են...։ Պիտի տաք Պ. Վալորսէին երբ և ինչպէս օգտակար դատէք, մէկ ժամէն, մէկ ամիսէն, մէկ անգամէն, միւսն անգամէն, և ձեր ուզած պայմաններով...։ Վերջապէս գործածեցէք այս հարիւր հազար ֆրանքն իբրև չուան մը որ չունի մը ճիտը կը փաթթեն խեղդելու համար...։

—Անկարող եմ չնորհակալութիւնս յայտնելու, պարոն, ըսաւ Բասքալ. կը խնդրեմ միայն որ թոյլ տաք ինձ բացատրել ձեզ իմ դիտաւորութիւնները....

—Պէտք չիկայ, սիրելի պարոն...

—Ներեցէք, իմ ծրագիրս գործադրելու համար՝ ձեր կամքը յառաջ պիտի բշեմ։ ա՛ինպիսի զգացումներ, խօսքեր և գործեր իսկ պիտի վերագրեմ ձեզ, զորս թերե՛ւս չընդունիք և ժլատէք. ուստի...։

Պառոնն անհոգ շարժումով մը կրտրեց անոր խօսքը...։

—Բաւեցէք ձեր ճամբան, քալեցէք միշտ, և բնաւ մի՛ վարանիք...։ Ինչ որ ընէք, լաւ է, ընդունելի է ինձ, քանի որ այդ սիրելի մարդիկն և անոր արժանի արբանեակ Բոքալին դիմակը վար առնել է ձեր նպատակը....։ Ինչ դեր կ'ուզէք, տուէք ինձի. ես կարեւորութիւն չեմ տար...։ Ո՞վ պիտի ըլլաք դուք Վալորսէի համար, պարոն Մոմէժան, իմ գործակատարներէս մէկը, այնպէս չէ՞։ Կըրնամ միշտ չճանչցել ձեր խօսքը...։

Բասքալ պատասխանել ուզեց, բայց Պառոնը չթողուց.

—Բաւական է, բաւական։ Թանկագին ժամանակնիս չվատնենք պարապ վիճաբանութիւններով...։ Օրերը բբան եչաբս ժամ միայն ունին, և ես երեկ առաւուէն ի վեր թուղթ առած չեմ ձեռքս. վասն զի կնոջս, աղջկանս և փեսիս համար անակնկալ մը կը պատրաստեմ, բաւական փափուկ, և կը կարծեմ որ պիտի յաջողի։

Կը ծիծաղէր դժբաղդ մարդը. բայց ինչ տեսակ ծիծաղով...։

Երկար շունչ մ'առաւ, յետոյ՝ հանդարտ ձայնով մը.

—Բայց պէտք է որ յաջողիք, Պ. Ֆէրայէօր, ըսաւ, և շուտով. պէտք է որ ձեր սիրած աղջիկը ձեռք անցուցէ իւր հօր հարստութիւնը.... Զէք գիտեր ինչ անարժան ձեռքերու մէջ պիտի իյնայ Շարլիս կոմսին ժառանգութիւնը...։

Եւ երբ կը պատրաստուէր Շարլիս կոմսին քրոջը՝ տիկին Լիա տ'Արժելսի և անոր բարեծաղիկ որդւոյն՝ Պ. Ուիլքիի՝ պատուութիւնն ընել Բասքալին, իւր այիատութեան սենեակին դուռը բացուեցաւ և խռպոտ ձայն մը լսուեցաւ։

Պառոնը բարկութեան շարժում մը ընելով.

—Ներեցէք, Պ. Ֆէրայէօր, ըսաւ, կարեւոր գործ մ'ունիմ այս նորեկին հետ և չեմ ուզեր սպասեցնել ձեզ. ուստի շուտով ճամբայ ելէք, որպէս զի չփաթացունէք Վալորսէն...։ Նայեցէք որ չբռնուիք, վասն զի շատ խորամանկ է շունը...։ Օ՜ն, քաջութիւն և յաջող բաղդ կը մաղթեմ...։

Բասքալ հրաժեշտ առնելով Պառոնէն մեկնեցաւ։

Քանի որ անդրդուութեան դատապարտուած կամ դատարանի մէջ տատանելու վիճակին մէջ ինկած էր, անստուգութեան ամէն յոյզերուն, ամէն ծուփերուն որս եղած էր։

Բայց հիմա որ կռիւն սկսելու ժամն հասած էր, անընկճելի կորով մ'արթնցեր էր սրտին մէջ։

Գործածելիք զէնքերն արդարև անհաճոյ էին իրեն, բայց ինքը չէր ընտրողը...։ Եւ որովհետև իւր թշնամիները չարամանկութենէ ու ենթադրութենէ զատ ուրիշ բան չէին գիտեր, ինքն ալ միտքը դրեր էր նոյն մրջոյնները գործածել անոնց դէմ։

Ուստի Վալորսէ մարքիզին տունը դնացած միջոցին իւր յաջողութեան մրջոյնները ու հաւանականութիւնները կը հաշուէր, ամէն փոյթ տանելով որ աննախատեսութեամբ բաց դուռ թողած չըլլար ճանապարհուած։

Առաւօտուն, տունէն դուրս ելլելու ժամանակ իւր կերպարանքը խնամով յարդարեր էր։ Պառոն Թուիկոյի պէս անձի մը գործակատարին չէր վայելեր աղքատիկ երեւոյթ ունենալ։

Պահ մը վախնալով որ Վալորսէ կրնար թերեւս զինքը ճանչնալ, մտածեր էր արտաքինել իւր դէմքը, բայց խորհրդածութիւնն արգիլեր էր զինքը։ Թերի ծպտումը ուշադրութիւն կը հրաւիրէ և կասկած կ'արթնցնէ...։

Ամէն մարդու տրուած չէ իւր դէմքն անճանաչելի ընելու ատիճան փոխել։ Փարիզի մէջ հազիւ երկու ելրեք ոստիկան և քանի մ'ալ դերասան կրնան գտնուիլ այդ բանին յաջողապէս կարող։

Ուստի որոշեր էր իւր բնական կեպարանքով ներկայանալ։

Երբ Վալորսէի օթեւանն հասաւ, սպասաւոր մը դէմն ելնելով.

—Պ. մարքիզը շատ զբաղած է այս առտու, չեմ կարծեր որ կրնայ ձեզ ընդունիլ, ըսաւ։

Թարգմ. Կ. Ս. ԻԹԻԼՃԵԱՆ

(Շարունակելի)